

UPPROR I ÖST

En ny läsvärd bok från Contras förlag presenteras i detta nummer. Se sidan 2.

CONTRA

för frihet - mot socialism

nummer 5 1977

årgång 3

Ny angelägen Contra-bok:

UPPROR I ÖST

I dagarna utkommer en ny bok på Contras förlag. Det är Wolfgang Strauss som i boken "Uppror i Öst" behandlar oppositionen i Östeuropa. Det är i stora delar en unik skildring av den växande oppositionens verksamhet och dess ökade styrka. I boken skildras bl a strejker, demonstrationer, revolter och uppror, händelser som är så gott som okända i Sverige, trots att de haft stor omfattning.

Oppositionella grupper i Östeuropa har gjort sin röst alltmer hörd under de senaste åren. Det gäller såväl den intellektuella eliten, som den opposition som har en förankring i bredare folklager.

Den intellektuella oppositionen har samlats kring manifest, uttalanden och underjordiska tidskrifter. Många ledande företrädare för dessa oppositionsgrupper har framträtt i västerländska massmedia. Några enstaka har t. o. m. kunnat komma till tals i sitt hemlands tidskrifter.

Den intellektuella oppositionens centrala krav är kampen för mänskliga rättigheter, särskilt då yttrandefrihet. Under de senaste två åren har dessa krav fått ökad styrka genom det avtal som slöts i Helsingfors 1975. Avtalet har tryckts i oavkortad form i flertalet länder som undertecknat avtalet, och det händer ofta att oppositionella som utsätts för regimens förtryck i Östeuropa hänvisar till innehållet i Helsingforsdokumentet, då de framlägger sina synpunkter.

Den intellektuella oppositionen har förmåga att formulera sig på ett sätt som når fram till västerländska tidningsredaktörer, och den som följer med utrikeshändelserna i dagstidningarna kan knappast ha undgått att notera den ökade livskraft som de intellektuella oppositionsgrupperna i Öst har visat under de senaste åren.

Strejker och demonstrationer

Men den växande oppositionen tar sig inte bara uttryck i manifest och proklamationer. Det finns en annan form av opposition, som tar sig mer handgripliga uttryck. Strejker, de-

monstrationer, upplopp, revolter och uppror. Det är händelser som i Väst bara uppmärksammas då det rör sig om mycket stora händelser på ställen som inte kan döljas för västerländska massmedia, exempelvis upproret i de polska östersjöhamnarna 1970. Men mycket händer i det tysta. Sådant som först årtal senare blir känt i Väst, och som då helt naturligt inte är förstasidesstoff, eftersom det inte rör sig om nyheter, utan snarare om historia.

Författaren i slavläger

En kedja av våldsamma protester mot de styrande i Östeuropa presenteras i Contras nyutgivna bok "Uppror i Öst" (cirkapris i bokhandeln 28:-, vid direktbeställning från Contra 28½% rabatt = nettopris 20:-).

Författaren, tysken Wolfgang Strauss, är skribent med specialiteten opposition i Öst. Han har unika kunskaper på området, och också en unik erfarenhet. Han har själv suttit i fångläger i Vorkuta, i närheten av Norra Ishavet. Han dömdes till två gånger 25 års straffläger, efter att ha deltagit i en oppositionsgrupp i Östtyskland 1949 och 1950. I Vorkuta deltog han i det stora slavarbetarupproret 1953 och 1954. Han frisläpptes efter Konrad Adenauers besök i Moskva 1955 och lyckades så småningom ta sig till Västtyskland, där han i tjugo års tid har ägnat sig åt publicistisk verksamhet med specialinriktning på Östeuropa.

Wolfgang Strauss kan sitt ämne och ger därför en initierad bild av oppositionens verksamhet i Östeuropa. I hans bok får vi läsa om betydligt mer än den intellektuella opposition som framskymtar i svenska tidningsnotiser. Vi får hela bilden. De intellek-

tuella, studenterna, arbetarna, de religiösa och de nationella minoriteterna.

Unikt material

Författaren presenterar en rad händelser och personer som är okända för svensk publik. En stor del av materialet är unikt. Inte genom att det är nytt, men genom att det sammanställts på ett systematiskt sätt, och lyfts fram från notiser i föga spridda tidningar och tidskrifter. Sammanställningen visar att det finns en betydande styrka och handlingskraft hos oppositionen i Öst.

Skulle protesterna växa ytterligare i styrka finns det uppenbarligen möjligheter att maktavarna förlorar kontrollen över situationen. Hotet om ryska stridsvagnar finns visserligen hela tiden i bakgrunden, men möjligheten att sätta detta hot i verket begränsas kraftigt om oppositionsrörelsen tar sig våldsamma uttryck i flera områden samtidigt.

Boken "Uppror i Öst" ger en unik överblick över läget i Östeuropa i dag. Men författaren drar också vissa slutsatser om vad som kommer att hända i framtiden. Strauss är optimistisk och menar att det vi hittills sett av uppror och protester bara är första stegen i en omfattande process som slutar med revolution och befrielse i Öst. Strauss menar att oppositionens växande styrka skall leda till en situation där Sovjet är oförmöget att med militärmakt hålla oppositionen under kontroll.

Alldeles oavsett om detta är en realistisk förhoppning eller ej, är boken "Uppror i Öst" i första hand en unik sammanställning av oppo-

sitionens hittillsvarande verksamhet.

Boken är i högsta grad aktuell, och behandlar även den allra senaste tidens händelser. Aktualiteten förstärks av att Östeuropeiska solidaritetskommittén i Stockholm utarbetat ett kapitel som behandlar de allra senaste månadernas verksamhet bland de oppositionella i Östeuropa. Kommittén har genom sin sammansättning en god överblick över utvecklingen i framförallt Polen, som är ett av de viktigaste länderna då det gäller den politiska utvecklingen i de sovjetiska satellitstaterna.

Det finns också en tabellarisk sammanställning över i boken omnämnda oppositionsytringar, som gör att man får en lättöverskådlig och imponerande insikt i vilken styrka och bredd som de oppositionella grupperna trots svåra förhållanden har kunnat visa i sin verksamhet.

En krönika över uppror

En uppräknings av alla de händelser som beskrivs i boken skulle ta allt för stort utrymme för att få plats i denna artikel, men för att ge en idé om vilka händelser som ryms inom boken skall vi ge ett kort utdrag omfattande en händelse under vart och ett av åren 1953-1977, för korthets skull ges bara en antydan om vilka händelser det rör sig om. Den utförligare beskrivning som ges många av händelserna är förbehållna bokens läsare.

1953: Generalstrejk av hundratusentals tvångsarbetare i norra Sovjetunionen. Bl a lägeruppror i Vorkuta, Norilsk och Kolyma i Sibirien.

1954: Uppror av lägerfångar (koppargruvearbetare) i Kingir i Kazachstan. Upproret krossas med insatser av pansar och attackflyg. 500 fångar dödade.

1955: Tvångsarbetsuppror i en rad sovjetiska fångläger.

1956: Upproret i Ungern.

1957: Strejk av tvångsarbetare i bl a Vladivostok, Sverdlovsk och Tjeljabininsk.

1959: Gatustrider i Temir Tau i Kazachstan.

1960: Oroligheter i Donez-området.

1961: Det ukrainska arbetar- och bondeförbundet, en betydelsefull oppositionell rörelse, krossas.

1962: 5.000 döda vid upproret i Novotjerkask, i södra Sovjetunionen nära Svarta Havet.

1963: Blodiga sammanstötningar mellan arbetare och polis i den ukrainska staden Krivoj Rog.

1964: Sammansvärjning i Bulgarien avslöjas.

1966: Strejkväg i Ukraina.

1967: Muhammedaner reser sig i staden Tjmkent i södra Kazachstan.

1968: "Pragvåren", den sovjetiska ockupationen av Tjeckoslovakien.

1969: Gatustrider mellan uzbekier och poliser den 1 maj i Tasjkent i Uzbekistan.

1970: Uppror i de polska östersjöhamnarna.

1971: Uppror med en rad dödsoffer i Naltjik.

1972: Uppror i stora delar av Litauen.

1973: Krigstillstånd förklaras i Georgien, efter en folkresning i Tiflis.

1974: Hungerstrejkande lägerfångar dör i läger WS 389/35 i Perm-distriktet.

1975: Myteri på raketjagaren Storojsjevoj i Rigas hamn, besättningen sätter kurs på Sverige, men nedkämpas till havs av u-båtar och helikoptrar.

1976: Strejker och oroligheter i Polen.

1977: Flera hundra tjecker och slovakier undertecknar protestdokumentet "Charta 77".

Christer Arkefors

Ytterligare en Contra-bok i höst?

Utgivningen av "Uppror i Öst", liksom andra angelägna Contra-projekt möjliggörs uteslutande av ett generöst bistånd från Contras bidragsgivare och sympatisörer. Finansieringen av "Uppror i Öst" är nu säker, men nästa bokprojekt saknar ännu pengar. Boken skall förhoppningsvis kunna utges i december. Den är skriven av dansken Mogens Carlsson, som suttit i fångläger i Sibirien. Mogens Carlsson berättar på ett fängslande sätt hur han som ung trodde på kommunismen, och hur han handgripligen blev botad från sin tro i fånglägret. Boken är ungefär dubbelt så omfattande som "Uppror i Öst", och vi vill därför vädja till dem som har möjlighet att ge ekonomiskt stöd till projektet, som medför stora finansiella anspråk på Contra.

UPPROR I ÖST av Wolfgang Strauss

En pocketbok på 136 sidor. Boken kan köpas i bokhandeln från och med den 8 september. Priset i bokhandeln blir cirka 28:-. Boken kan också köpas direkt från Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm. Priset vid direktbeställning är 20:-, dvs 28½% under bokhandelspriset. Beställning skall åtföljas av kontanter eller check, eller förskottsbetalning skall ske per postgiro 85 95 89 - 4 eller bankgiro 261-2638. I annat fall expedieras beställningen som postförskott, varvid ett tillägg på 5:- tillkommer. Vid direktbeställning levereras boken så snart den kommit från tryckeriet, vilket beräknas ske i vecka 35.

(Annons)

Du kan få "Uppror i Öst" ännu billigare! Genom att gå med i Bokklubben Frihetsforum. Se vidare det specialblad som bifogas detta nummer av Contra, eller skriv en rad till Bokklubben Frihetsforum, Box 15053, 104 65 Stockholm.

Milton Friedman på Sverige-besök:

En intellektuell Mogens Glistrup

På inbjudan av Industriförbundet höll nobelpristagaren Milton Friedman föredrag i Stockholm i början av sommaren. Ämnet var "Kapitalismens framtid".

Friedman är en lysande talare och har den lättsamma ton som gör även en akademisk föreläsning till ett njutbart nöje. Publikens uppskattning var märkbar.

Friedmans inlägg var provokativt och tog sannerligen inte hänsyn till några auktoriteter på något område. Han förklarade att det ju i själva verket var mycket få personer som hade en fullständig yttrandefrihet.

Utvecklingen måste vändas

Anställda vid universitet och forskningsinstitutioner som finansieras med statliga medel, måste exempelvis alltid snegla på möjligheten att ett alltför kritiskt uttalande om finanslären ger till resultat problem att få anslag. Liknande gäller även andra kategorier, affärsmän måste ta hänsyn till uttalandenas effekt på affärer o s v. Det var egentligen, enligt Friedman, bara "professorer vid privata universitet, med egen förmögenhet, och kort tid till pensioneringen" som hade full yttrandefrihet. Eftersom Friedman själv hör till denna kategori utnyttjar han yttrandefriheten maximalt, även om exempelvis Chile-kommittén på känt 30-talsmanér gör sitt bästa för att beröva Friedman denna yttrandefrihet.

Kapitalismen har enligt Friedman klämts åt allt mer i det västerländska samhället. Detta genom den kraftiga expansionen av den offentliga sektorn. I USA har den offentliga sektorns andel av bruttonationalprodukten fyrdubblats på femtio år - från 10 till 40%. Denna utveckling kommer säkert att fortsätta - men inte i samma takt. Det går, lyckligtvis, inte att ytterligare en gång fyrdubbla andelen, så många procent finns inte, för att låna Astrid Lindgrens ord.

Samhällets fyra uppgifter

Friedmans föredrag blev i mycket en intellektuell version av Mogens

Glistrups politiska program i Danmark. Friedmans grundläggande filosofi innebär att staten endast har fyra uppgifter:

- . Att försvara medborgarna mot våld eller tvång från andra medborgare.
- . Att försvara nationen mot yttre fiender.
- . Att fastställa vissa normer - t ex definiera vilka rättigheter som medföljer äganderätten, hur stora måttenheter är etc
- . Att tillhandahålla ett penningssystem med stabilt penningvärde.

Milton Friedman menade att regeringarna i huvudsak ägnade sig åt annat, dvs åt sådant med vilket de inte borde ha något att göra, samt att de misslyckades med flera av sina huvuduppgifter, exempelvis att upprätthålla lag och ordning och ett fast penningvärde.

USA är 48% socialistiskt

Men man kan ju inte vänta sig annat när t o m USA:s ekonomi är till "48% socialiserad" (vinstskatten är 48%). På det sättet är ju staten delägare i både vinster, förluster, investeringar, lönekostnader etc till 48% menade Friedman, som samtidigt framhöll att skillnaden mellan USA och Jugoslavien i detta avseende inte var i ögonenfallande (Jugoslavien var, vid Friedmans senaste besök där, socialiserat till 68%) "Skillnaden är ju bara 20 procentenheter".

Enligt Friedmans uppfattning leder det mesta som samhället företar sig till önskad konsekvenser. Detta beror inte på att politikerna skulle ha någon ond avsikt, men är en följd

av att välvilliga människor med de bästa avsikter gör alldeles fel saker. Om ett problem dyker upp måste politikerna visa sig handlingskraftiga, och då stiftar man en lag. Det blir det bara efter värre av.

Skattepolitiken och samhällets omfördelningspolitik leder ofta till effekter rakt motsatta de önskvärda. Hur är det inte med den fria universitetsutbildningen exempelvis? Relativt lågavlönade människor tvingas betala skatt för att hålla igång en utbildningsapparat som mestadels utnyttjas av barn till högavlönade, eller åtminstone av personer som genom utbildningen själva blir högavlönade. Samhället omfördelar härigenom inkomster från de fattiga till de rika. Och på samma sätt fungerar det på en rad områden.

Skattepengarna slösas bort

Lyckligtvis förhåller det sig så att samhället använder skattepengarna ineffektivt och slösaktigt. I Sverige finns det exempelvis en offentlig sektor som tar hand om eller fördelar 60% av bruttonationalprodukten, så skulle det kunna innebära att den offentliga sektorn hade lagt beslag på 60% av makten i samhället. Men eftersom samhällets resurser används så ineffektivt är den verkliga maktpositionen betydligt svagare.

"Om man ändå gör fel saker så är det lika bra att man gör dem ineffektivt. Hur många i det här rummet skulle exempelvis uppskatta att skattemyndigheterna arbetade lika effektivt som ett privat företag? Samhällets ineffektivitet är en välsignelse."

Ineffektiviteten i samhällsmaskineriet var i själva verket ett gott tecken, enligt Friedman. Just ineffektiviteten och slöseriet kan leda till att det politiska trycket på en minskning av den offentliga sektorn kan öka. Det kan bli räddningen för utvecklingen av våra samhällen. Reduceras inte den offentliga sektorns storlek, riskerar alla västerländska ekonomier att följa England i spåren. Nedgång och framväxt av ett kollektivistiskt samhälle, som till slut leder till demokratiens undergång.

GM kan inte ta en cent...

Många tyckte kanske att Friedman var väl kategorisk i sina uttalanden.

Ryssarna

Att det rimligen inte kunde vara så att "allt samhället gör är ineffektivt, och allt vad de privata företagen gör är effektivt". Milton Friedman gav sådana invändningar helt rätt, men underströk den enliga honom avgörande skillnaden mellan de privata företagen och samhället:

"Samhället gör inte av med sina egna pengar, utan med pengar som man måste ta in från medborgarna med tvång, och ytterst med hot om våld. Samhället kan komma och ta pengarna ur min plånbok, utan att jag ger mitt medgivande. Det är det som gör samhällets makt så överväldigande och farlig. Även de mest jättelika företag måste spela efter andra regler. General Motors kan exempelvis inte ta en enda cent från mig, utan att jag ger mitt personliga medgivande och får något i utbyte".

Detta resonemang visade den ena av de två tankelinjer som ledde Milton Friedman till hans motstånd mot den offentliga sektorn - att man tar in pengarna med tvångsmetoder. Den andra invändningen har redan antytts ovan: Den som spenderar andras pengar är inte lika sparsam som den som gör av med egna pengar. Det är det som leder till det stora slöseriet inom den offentliga sektorn.

Tillbaka till 1800-talet

Det var inte nog med dessa provokativa tankegångar. För att avrunda det hela gav Milton Friedman kritikerna rätt, när de anklagade honom för att vilja gå tillbaka till 1800-talets samhälle. Men han returnerade kritiken, genom att hävda att den nuvarande utvecklingen inte ledde tillbaka till 1800-talet, utan till 1600- och 1700-talen, dvs till de merkantilistiska samhällen, där staten hade den avgörande kontrollen över ekonomin. 1800-talet har sett de snabbaste och mest genomgripande förändringarna till det bättre i mänsklighetens historia. Och detta berodde på att samhället försökte minimera sitt inflytande på ekonomin. De missförhållanden som rådde på 1800-talet var i flertalet fall en mild västanfläkt, jämfört med hur förhållandena var tidigare.

Carl G. Holm

Den omdebatterade boken om Milton Friedman och ekonomipriset av Bo Svedberg och Birgitta Rydberg kan beställas direkt från Contra till det rabatterade priset 27:- (bokhandelspris 32:-). Boken är mycket avslöjande för massmedias osakliga kritik av Friedman.

En nyutkommen bok ger en avslöjande skildring av livet i Sovjet. Mygel och korruption. "Smygkapitalism". Pampvälde och otroliga förmåner för makteliten. Den som presenterar den initierade skildring är amerikanen Hedrick Smith, som tre år arbetade i Moskva, som chefskorrespondent för New York Times. Han nöjde sig inte, i motsats till många andra korrespondenter, med att följa med de guidade turer som ryssarna ordnar.

I det "klasslösa" Sovjetunionen har den härskande klassen, som omfattar ungefär en tusendel av befolkningen, en privilegierad situation, som är fullständigt väsensskild från den situation som arbetarna, för vilka systemet sägs vara tillkommet, lever under.

Det är en av den sovjetiska censurans och säkerhetstjänstens viktigaste uppgifter att se till att allmänheten får veta så lite som möjligt om de privilegierades liv. De privilegierade som hör till partitoppen, toppen inom de olika departementen och ämbetsverken och i viss utsträckning de litterära och konstnärliga kretsarna.

Den järnridå som på detta sätt upprättats tvärsigenom det sovjetiska samhället gör det svårt att få en god och tillförlitlig bild av hela det sovjetiska samhället. En av de få som lyckats få fram en sådan bild är emellertid den amerikanske journalisten Hedrick Smith, som skrivit boken "Ryssarna".

I boken beskriver Smith bl a hur de privilegierade handlar i speciella butiker, som lagts på undanskymda ställen, så att de i onödan inte skall uppmärksammas av allmänheten. Det finns inte heller några skyltar som talar om var butikerna finns, och bara de som har passersedel kommer in. I de butikerna slipper man stå i kö, och där kan man finna varor, som över huvud taget inte går att få tag på för vanliga ryssar.

Men det är åtskillnad även i de privilegierades krets. Brezjnev och de andra politbyråmedlemmarna kan handla i speciellt välförsedda butiker i Kreml eller Centralkommitténs byggnad, medan privilegierade av lägre dignitet får nöja sig med något sämre utrustade butiker.

Enligt Smith finns det runtom Moskva kedjor av skraddare, frisörer, tvättinrättningar och andra serviceinrättningar, som bara står till de utvaldas tjänst.

Han hävdar också att en särskild avdelning inom Centralkommittén tillhandahåller lägenheter, fritidshus, bilar och (säkerhetskontrollerade) hembiträden till makteliten.

Politbyråmedlemmar och ytterligare några har tillgång till handbyggda Zil-bilar. Luftkonditionerade och utrustade med exklusiv inredning. Till ett uppskattat pris av 300.000 kronor styck. Nästa steg på skalan är ministrar, amiraler och marskalkar. De får nöja sig med en Chaika, som ser ut som en amerikansk 50-talsbil. Men de har naturligtvis privatchaufför.

Topparna i Sovjet lever ett liv helt avskilt från allmänheten. Det finns särskilda bostadsområden. Och delar av landsbygden utanför Moskva är reserverad för pamparnas sommarställen. För flygresor finns t o m en särskild flygplats för eliten (den något mindre privilegierade eliten har bara rätt att gå före dem som bokat in sig på reguljära flygningar).

Samma klassuppdelning gäller sjukvården, där eliten har egna sjukhus med resurser som är helt otänkbara för den stora allmänheten.

Smith ger en intressant och grundlig inblick i det sovjetiska samhället (han behandlar också vardagligheter, de breda befolkningslagrens villkor, o s v). Han har under sina tre år som New York Times korrespondent i Moskva ansträngt sig att söka mer än det som serveras av de officiella talesmännen. Han har lyckats bra i detta avseende.

Vi kan rekommendera boken. I själva verket fann vi på Contra boken så bra att vi tre månader innan boken utkom på svenska tillskrev den amerikanske förläggaren i syfte att Contra skulle utge en svensk upplaga. Nu hann Bonniers före, vilket dessvärre medför att läsarna av boken får betala det oförsämrade höga priset 100:-. Men den finns säkert på många bibliotek också.

Oskar Bengtsson

Washington:

Carters dubbelmoral

Från Contras Washington-korrespondent Allan C. Brownfeld

När president Carter första gången kungjorde sin politik rörande de mänskliga rättigheterna blev många amerikaner, inklusive undertecknad, positivt inställda till den förändring som det innebar i förhållande till den politik utan moral som bedrevs under Nixon-Kissinger-Ford-eran.

President Fords vägran att ta emot författaren Alexander Solzjenitsyn uppfattades exempelvis som en skymf mot alla amerikanska ideal. Den cyniska politik som innebar att man bedrev affärer med tyranniska regeringar utan att bry sig om ländernas religiösa minoriteter, etniska minoriteter och oppositionella var ett förräderi mot amerikanska ideal. I den mån Carters nya politik skulle innebära en återgång till en utrikespolitik byggd på moraliska principer var även de som inte stödde honom i valet beredda att uttrycka sitt gillande.

Men vad vi har sett under de få månader som den nya "moraliska" politiken har bedrivits är inget slut på cynismen, utan en ny typ av cynism. Mer och mer blir kravet på mänskliga rättigheter bara något som riktas till västvänliga regimer, som Argentina, Uruguay, Chile, Sydafrika, Brasilien, Sydkorea o s v. Knappt alla ställs några krav på kommunist-Kina, Sovjet eller andra öst-europeiska stater.

Mondale tyst i Belgrad

När vicepresident Walter Mondale åkt Europa runt och kritiserat Sydafrika, fortsatte han direkt från sitt möte med sydafrikanske premiärministern Vorster i Wien till Belgrad i Jugoslavien. Där kritiserade han inte marskalk Titos förtryck och den totalitära regimen i landet. Nej han omfamnade Tito och uttryckte sitt gillande. Men det är bara ett av många åskådliga exempel på Carters nya dubbelmoral.

Samtidigt som den kommunistiska regimen i Vietnam får löfte om att USA inte, trots brotten mot de mänskliga rättigheterna i landet, skall motsätta sig landets medlemskap i FN

försäkrar man att USA inte kommer att använda sig av sitt veto, om man skulle besluta sig för att utesluta Sydafrika ur FN.

Visserligen har Castros roll i Afrika utsatts för kritik. Men inget har sagts om brotten mot de mänskliga rättigheterna på själva Kuba. Och trots talet om mänskliga rättigheter har USA skyndsamt strävat efter att normalisera förbindelserna med Kuba

Och Kambodja, där ett av de brutala folkmorden under detta sekel pågår, har inte föranlett några kritiska uttalanden från vare sig Carter eller utrikesminister Cyrus Vance.

Carter-administrationen strävar i riktning mot diplomatiska förbindelser med Kommunist-Kina (där det inte finns tillstymmelse till mänskliga rättigheter), och det är säkert ett av skälen till att man håller tyst om Kambodja. Lyckligtvis finns det andra i Washington som är beredda att tala ut. Efter ett utskottsförhör om massmorden i Kambodja sa representanthusledamoten och demokraten Stephen Solarz från New York följande: "Detta är ett av de mest barbariska brotten under detta sekel. Jag skulle vilja jämföra det med Hitler's mord på sex miljoner judar... skulle resten av världen hålla tyst? Jag har talat med många amerikanska UD-tjänstemän. En av dessa, som är stationerad i Bangkok, och har haft till uppgift att analysera och bedöma utvecklingen i Kambodja alltsedan kommunisternas maktövertagande säger att anklagelserna mot regimen är riktiga... Frågan är vad vi kan göra åt saken?"

Att importera rhodesiskt krom

Carter-regimens ansträngningar att få Byrd-lagen, som tillät import av rhodesiskt krom, upphävd pekar också på dubbelmoralen då det gäller mänskliga rättigheter i Afrika. Representanthusledamoten Robert W. Daniel (republikan från Virginia) menade att frågan om mänskliga rättigheter och majoritetsstyre inte alls hade spelat någon roll för

Carters politik. Huvudskälet bakom förslaget var att USA skulle skaffa sig en bättre position hos ledarna i det "svarta" Afrika.

Daniel fortsatte: "Låt oss se vilka politiska ledare det är vi ska göra oss vänner med genom denna åtgärd... För att ta en, president Macias i Ekvatorial-Guinea, så har det uppgetts att denne store ledare har dödat 50.000 av sina undersåtar... han har fått en fjärdedel av landets invånare att fly... och han har infört slaveriet... Sedan har vi Jean B. Bokassa, den självutnämnde kejsaren över det olyckliga land som han nu kallar Centralafrikanska Kejsardömet som har torterat hundratals personer från minoritetsfolk till döds, efter att ha rådfrågat stjärntecknen."

Listan fortsätter. Carter har inte sagt ett ord om sådana skändligheter i det svarta Afrika, utan han har sparat all indignation för Rhodesia och Sydafrika. Det råder inget tvivel om att Rhodesia och Sydafrika måste kritiseras, men varför bara dessa två? De är knappast de värsta brottslingarna mot de mänskliga rättigheterna på den olycksaliga afrikanska kontinenten.

Ett förräderi mot friheten

Den republikanske senatoren Carl Curtis från Nebraska har kommenterat Carters politik på följande sätt: "Om USA normaliserar förbindelserna med Kuba och Vietnam innebär det ett förräderi mot friheten. Regeringen har visat en tydlig ensidighet i sin inställning till mänskliga rättigheter... Samtidigt som stödet till regeringarna i länder som Chile och Sydkorea minskar med hänvisning till de mänskliga rättigheterna förbättras relationerna med Kuba och Vietnam. En sådan politik är inte konsekvent och saknar realistiska proportioner... det är oärligt att kritisera Chile och Sydkorea samtidigt som man håller tyst om fängelsehälorerna i Vietnam och koncentrationslägren på Kuba."

Innan regeringen diskuterar moral ute i världen, borde den två sina egna händer. Ätminstone borde den tillämpa sina höga normer lika hårt gentemot våra fiender som gentemot våra vänner. Allan C. Brownfeld

Allan C. Brownfeld

London:

KGB angriper frihets organisation

Från Contras London-korrespondent Harry Jones

Förra året bildades i London en ny frihetsinriktad organisation, som snabbt har växt i styrka, och som har uppmärksammats i en rad fall.

Det är The National Association for Freedom, NAFF. Flera kända namn ingår i ledningen för den nya organisationen, bl a Robert Moss, som tidigare varit korrespondent för den ansedda veckotidskriften The Economist i Chile, och som nu redigerar en särskild utrikespolitisk specialtidsskrift, Foreign Report, som utges av Economist. En annan känd person i den nya organisationens ledning är Norris McWhirter, en av tvillingarna bakom Guinness rekordbok (hans tvillingbror Ross mördades av IRA 1975). Organisationen har också på kort tid byggt upp lokala föreningar i ett 50-tal städer i England och Skottland.

NAFF:s emblem

I NAFF:s styrelse finns sju parlamentsledamöter (från det konservativa partiet), med Winston Churchill (sonen till premiärministern) som det främsta namnet.

NAFF tar tjuren i hornen

NAFF och organisationens tidning "The Free Nation" tvekar inte att ta tjuren i hornen. Man har bl a fört en hård kamp mot vissa avarter av fackföreningsrörelsen, och särskilt då mot organisationsklausuler, dvs avtalsbestämmelser som innebär att alla anställda måste vara medlemmar i en fackförening. Det har bl a gällt en del

statliga företag, som British Rail. I flera fall har såväl företagen som fackföreningarna tvingats till reträtt.

Stoppade postbojkott

Ett mycket uppmärksammat fall var när NAFF genom rättsliga åtgärder tvingade en fackförening inom postverket att upphöra med en bojkott mot ett företag som var utsatt för strejk av fackföreningsmedlemmar (trots att de 70% som inte var med i fackföreningen fortsatte att arbeta).

Men NAFF är inte enbart en organisation som kämpar mot de många avarterna inom brittisk fackföreningsrörelse - där det i jämförelse med Sverige verkligen finns många skrämmande avarter. NAFF har ett brett program, och tillhandahåller bl a juridisk hjälp i fall där friheten står på spel. Den juridiska vägen har i många fall visat sig vara framgångsrik. En rad processer har förts mot lokala myndigheter och även mot en medlem i regeringen, flertalet med framgång, antingen i domstolen, eller i form av eftergifter under hand.

Organisationen har också gått till hårt angrepp mot en grupp parlamentsledamöter, som kallas Tribune Group. Den utgör den vänstra flygeln inom Labour-partiet. Eftersom det inte finns något nämnvärt kommunistparti i England har många med rent kommunistiska åsikter aktiverat sig inom Labour-partiet. En del av dessa har nu t o m parlamentsplatser, och sticker inte under stol med sina kontakter med det lilla obetydliga kommunistparti som finns. Vid något tillfälle har t o m parlamentsledamöter skrivit på upprop för den kommunistiska dagstidningen Morning Star. Tänk er själv om socialdemokratiska riksdagsmän var ute och samlade in pengar till Norrskensflamman...

Två kommunistiska labour-medlemmar dömdes till fängelse, sedan de

"fixat" valen i ett fackförbund till en kommunistisk falangs fördel. Det var tack vare NAFF som operationen avslöjades och fördes till rättegång. De två Dunn och McLeod hade vid röstsammanräkning helt enkelt bytt ut valsedlarna. Och de upplyste alla icke pålitliga som kom för att rösta på fackföreningsexpeditionen att valet var förra veckan.

Attack mot Labours vänster

NAFF-medlemmen och parlamentsledamöten Iain Sprout gick i parlamentet till frontalangrepp mot de medlemmar i Labour som hyste totalitära åsikter, som bl a resulterat att den sovjetiske kommunisten Boris Ponomarev, med speciellt ansvar för kontakterna mellan det sovjetiska kommunistpartiet och utländska kommunistpartier, varit på officiellt besök hos Labour-partiet. Iain Sprout hävdade i samband med Ponomarevs besök att flera av Labours parlamentsledamöter var opålitliga i sin inställning till diktatoriska regimer, förutsatt att det rörde sig om kommunistiska regimer. Särskilt Sovjetunionens övergrepp mot de mänskliga rättigheterna sågs med milda ögon av dessa parlamentsledamöter.

Flera ledamöter i Labours partistyrelse anklagades för att hysa odemokratiska åsikter och fyra parlamentsledamöter kunde avslöjas som medarbetare i Morning Star, den kommunistiska dagstidningen.

Sprout menade att det pågick en välplanerad infiltrationspolitik i Labour, och att denna nu pågått så länge att de infiltrerade elementen fått en inflytelserik position inom många delar av partiet. Än så länge finns ett visst medvetande på högsta nivå inom partiet, som bl a har resulterat i att ordföranden i Labours ungdomsförbund har uteslutits ur partiet som trotskist. Men Sprout, liksom NAFF, menar att allt flera lokala och distriktsorganisationer kommit under kommunistisk kontroll.

NAFF:s fräna angrepp mot vänsterfalangen inom Labour-partiet och organisationens framgångar i processer mot statliga arbetsgivare, fackföreningar osv. har resulterat i en tydlig irritation från ryssarnas sida. Härommånaden avslöjades att NAFF satts under specialbevakning av den ryska underrättelsetjänsten KGB, som också satt igång en traditionell förtalskampanj mot NAFF. KGB planerade ut falska påståenden om ledande NAFF-medlemmar för att undergräva dessas förtroende hos allmänheten.

NAFF har uppenbarligen varit så framgångsrikt att Sovjet ser sina intressen hotade. NAFF är att gratulera.

Harry Jones

Befolkningsexplosionen kan stoppas

Befolkningstillväxten har faktiskt minskat under de senaste fem åren. Mycket talar för att det på lång sikt går att stoppa befolkningsexplosionen. Klas von Holst redogör för den senaste statistiken rörande befolkningstillväxten, och förklaringar bakom utvecklingen.

Jordens befolkning är idag ungefär 4 miljarder. Dubbelt så många som 1926 och fyra gånger så många som 1866. Och hälften så många, som något decennium in på nästa sekel. Men är befolkningsexplosionen ett för världen dominerande hot, så som ofta har gjorts gällande av domedagsprofeterna?

Många tecken tyder på att så inte är fallet, även om en förutsättning för att inte de pessimistiska förhågorna skall besannas är att fortsatta kraftansträngningar vidtas inom några särskilt utsatta områden.

Många utvecklade länder, däribland de skandinaviska länderna, Tyskland, Storbritannien, Belgien och Österrike har nått långsiktig balans i befolkningstillväxten. Tillsammans har de aktuella länderna 160 miljoner invånare, eller 4% av världsbefolkningen. Men ytterligare 360 miljoner människor bor i länder som kan förväntas nå balans på bara något års sikt, och före 1985 borde därutöver både Japan och Östeuropa, med ytterligare ett par hundra miljoner människor sälla sig till gruppen.

Utvecklingen de senaste fem åren pekar entydigt på en minskad takt i befolkningstillväxten. Om världen indelas i tio regioner hade åtta en minskad ökningstakt mellan 1970 och 1975 (se tabellen). Det var bara i Afrika som man kunde hitta en nämnvärd ökning. Utvecklingen är annars densamma såväl i den utvecklade som den utvecklade delen av världen.

Den utvecklade världen

Bakgrunden till förändringarna är dock inte densamma i de utvecklade länderna och u-länderna. Förklaringen till de utvecklade ländernas minskning är att söka i

a) En önskan om att ha färre barn. I USA har det skett en dramatisk förändring i inställningen bland kvinnor i åldern 18-24 år, dvs de som kommer att väga tungt i statistiken under de närmaste åren. 1967 ville 55% av de gifta kvinnorna i åldersgruppen ha tre eller flera barn. 1975 var siffran nere i 26%.

b) Ökad användning av preventivmedelutvecklingen att gå över i befolknings- i många utvecklade industriländer an- minskning. Och det är knappast ett vänder en tredjedel eller mer av kvin- tilltalande perspektiv att allt färre nor i fruktbar ålder p-piller. Och i aktiv ålder skall tvingas försörja resten använder vanligen andra p-me- alltfler pensionärer. Den produktiva arbetsstyrkan kan inte förväntas öka del.

c) Fler aborter. Många länder, däri- som den gjort i stort sett varje år bland Sverige, har nyligen liberalise- under efterkrigstiden.

d) Fler kvinnor i förvärvsarbete. Förminskande folkökningen till stor värvsarbete tycks erfarenhetsmässigt ledas till att kvinnor senarelägger och begränsar barnafödandet.

U-länderna

I u-länderna är förklaringen till den ökningen en tredjedel (från 1½ till 2 %). Livsmedelsbrist har dels förorsakats av utfiskning - fiskkonsumtionen har minskat med 11% per person mellan 1970 och 1974, dels av dåliga skördar i såväl u-länderna som i Sovjet. De dåliga skördarna i Sovjet har pressat upp livsmedelspriserna och försämrat livsmedelsförsörjningen i u-länderna. De höjda oljepriserna har för många av de fattigaste u-länderna lett till att de inte längre har råd att utnyttja tillräckligt med konstgödning.

b) Familjeplanering. Alltfler länder satsar på familjeplanering. Det medverkar till kraftigt sänkta födelsetal. Mest dramatisk har förändringen varit i Kommunist-Kina. Födelsetalet har minskat från 3,2 till 1,9% mellan 1970 och 1975. I Kina har synnerligen drastiska metoder tillgripits. Det förefaller som om fler länder kommer att göra det i framtiden.

c) Aborter är inte vanliga i u-länderna, med ett par undantag av betydelse: Kina och Mexiko. (I det senare landet främst illegala aborter).

Men det finns en rad andra faktorer som påverkar utvecklingen i motsatt riktning:

a) Aldersfördelningen i u-länderna, I Europa och Nordamerika är en fjärdedel av befolkningen under 15 år. I Afrika är siffran 45%. I Asien och Latinamerika 40%. Denna befolkning kommer inom överskådlig framtid att nå barnalstrande ålder.

b) Tidiga äktenskap betyder många

Region	Naturlig folkökning
Nordamerika 1970	0,90
1975	0,60
Västeuropa 1970	0,56
1975	0,32
Östeuropa 1970	0,84
1975	0,86
Östasien 1970	1,85
1975	1,18
Sydostasien 1970	2,66
1975	2,33
Sydasien 1970	2,48
1975	2,13
Mellanöstern 1970	2,88
1975	2,72
Afrika 1970	2,61
1975	2,71
Latinamerika 1970	2,77
1975	2,65
Oceanien 1970	1,19
1975	0,93
Hela världen 1970	1,90
1975	1,64

Tillsammans har dessa faktorer varit så starka att de helt uppvägt den ökning som väntades allmänt på grund av de stora barnkullarna i mitten och slutet av fyrtiotalet. Minskningen av barnafödandet kommer att accelerera kraftigt när om några år de mest fertila åldrarna är de betydligt mindre årgångarna från femtotalets mitt.

Många regeringar är bekymrade över utvecklingen. På längre sikt riskerar

barn i det stora flertalet u-länder. c) Urbaniseringen fortsätter. I i-länderna har stadsbor i regel lägre nativitet än landsortsbor, i u-länderna är det tvärtom i många fall. Och urbaniseringen fortsätter i snabb takt i många u-länder.

Vad kan göras?

Vad kan då göras för att få bukt med befolkningsexplosionen? Det finns ett universalsvar: Att göra de fattiga länderna rika. Det finns nämligen ett mycket klart samband mellan ett lands välstånd och befolknings-tillväxten. Länder med mer än 800 \$ i per capita-inkomst har mindre än hälften av det födelsetal som finns i länder med mindre än 600\$ i per capita-inkomst. Undantag gäller i första hand för några nyrika oljeländer.

Födelsetalen minskar parallellt med en rad välståndsmätare, som per capita-inkomsten, befolkningens läskunnighet, genomsnittslivslängd, jämnhet i inkomstfördelningen, men också i förhållande till folktätheten.

Det har exempelvis visat sig att o-jämnheter i inkomstnivån mellan olika delar av landet har ett mycket stort förklaringsvärde då det gäller regionala skillnader i födelsetalen.

Latinamerikas stora inkomstskillnader skulle alltså till en del förklaras de höga födelsetalen. Det har beräknats att en ökning av en procentenhet av bruttonationalprodukten till de fattigaste 40% av befolkningen innebär en minskning av födelsetalet med 2,9%. Och en höjning av genomsnitts åldern (förväntade livslängden) med ett år innebär en sänkning av födelsetalet med 1,9%. Man behöver ju då inte skaffa sig riktigt lika många barn som pensionsförsäkring.

Sådana förklaringar spelar stor roll i exempelvis Indien. Kerala hör till de fattigaste delstaterna. Men man har låg barnadödlighet, hög förväntad livslängd och ett gynnsamt förhållande då det gäller livsmedelsintaget per invånare. Det har medfört att födelsetalen har sjunkit från 37 till 27 o/oo på tio år. En hög läskunnighet i delstaten har säkert också hjälpt till.

Klas von Holst

Inkomst per invånare, \$	Genomsnitts-inkomst, \$	Naturlig folkökning	Andel av världens befolkning
0-299	136	2,3	59
300-599	374	2,8	9
600-899	695	2,2	4
900-	2.561	0,8	28
Samtliga	873	1,9	100

-Det här är Svenssons första studieresa som riksdagsman. Han undrar vad pressen kommer att fråga om detta treveckors sol-energiseminarium på Bahamas.

AVHOPPAD VIETNAMESISK KOMMUNIST BERÄTTAR OM POLITISKA FÅNGAR

Nguyen Cong Hoan deltog på den kommunistiska sidan i Vietnamkriget. Han såg positivt på det kommunistiska maktövertagandet i april 1975. Han "valdes" 1976 som riksdagsman i det nya parlamentet för hela Vietnam. Hoan genomskådade emellertid så småningom den nya regimen, och han lyckades fly våren 1977. Han arbetar nu för att amerikanerna aktivt ska understödja den antikommunistiska guerillan i landet.

Hoan har genom sin position haft god insyn i det nya samhället. Han uppskattar antalet politiska fångar till cirka 200.000. Officiellt befinner sig dessa i "omskolningsläger", men i praktiken rör det sig om fångläger, menar Hoan.

Den rika florán av tidningar och tidskrifter i Sydvietnam, har helt försvunnit, och i de många katolska skolorna tvingas lärarna undervisa i "marxistisk-leninistisk anda". Den antireligiösa propagandan har bl a tagit sig uttryck i en spelfilm, där kvinnor som besöker kyrkan blir våldtagna av bestialiska präster.

Om en vietnames talar med en utländsk journalist (det finns inte längre några fasta västerländska korrespondenter, alla är utvisade) måste han använda sig av en officiellt utsedd tolk - oavsett sina egna språkkunskaper.

Bland fångarna i "omskolningslägren" finns bl a de flyktingar som i oktober 1975 bad att få bli återvända till Vietnam från Guam. Vidare finns ledande oppositionsmän mot Thieu-regeringen som Tran Van Tuyen och Vu Hong Khanh. General Duong Van ("Big") Minh sitter fortfarande under husarrest.

I landet råder en hård livsmedelsransonerering. Enligt Hoan beror det bara delvis på livsmedelsbrist. I första hand är det ett sätt att kontrollera oppositionen.

Intagning till universitet och andra högre skolor sker uteslutande på politiska grunder. Den som har föräldrar som har haft positioner i den gamla administrationen har inga möjligheter att få högre utbildning.

Samma gäller sjukvården. Nordvietnamesiska militärer bestämmer enväldigt vilka som skall få sjukvård i Sydvietnam. Och det ges endast till dem som offentligt gör avbön från sina "brott" under den tidigare regimen.

Enligt Hoan har den anti-kommunistiska guerillan uppnått vissa framsteg. Bl a sprängdes en av södra Vietnams största ammunitionslager i Long Binh-provinsen i luften den 19 mars i år.

(ZeitBild, Bern)

75.000 flyktingar från Indokina tragiska offer för internationell feghet

Ungefär 75.000 flyktingar från Indokina lever under miserabla förhållanden i Thailand. De thailändska myndigheterna saknar resurser att ge flyktingarna en dräglig tillvaro, och inga andra länder är beredda att ta emot dem. Även Thailand har vid några tillfällen skickat tillbaka kambodjanska flyktingar till hemlandet. Sedan det visat sig att kambodjanerna avrättade sådana "landsförvärdare", något som rapporterats av senare samstämmiga flyktingar, låter man kambodjanerna stanna, under allt svårare förhållanden.

Två svenska missionärer, Per-Axel och Ing-Marie Hansson arbetar i flyktinglägret Songkhla, där det finns ungefär 700 flyktingar från Vietnam. De bor i de båtar de använde under flykten från Vietnam och i plåtskjul. Flyktingarna får inte lämna lägerområdet. Under nuvarande förhållanden saknar dessa alla möjligheter att skapa en framtid. Per-Axel Hansson har väddat till svenska ambassaden i Bangkok, liksom till ett stort antal svenska riksdagsmän om hjälp. Alla har endast visat sitt stora ointresse för saken. Den enda hjälp som kommer från Sverige har insamlats av en organisation som heter Farbror Eriks Barn och Hjälpverksamhet i Falkenberg.

Makarna Hanssons verksamhet är dessvärre unik. Vi har sett den omnämd i internationella tidskrifter, som det i stort sett enda som görs för flyktingarna. Frånsett att ett litet fåtal har tillåtit resa till USA eller Australien. USA har emellertid numera ställt upp hårda krav på vilka som skall släppas in. USA kräver att flyktingarna antingen skall ha nära släktingar, som redan är i USA eller att flyktingen var på en så hög position i Saigon-administrationen, innan Sydvietnams fall, att vederbörande skulle råka ut för betydligt värre repressalier än ett vanligt omskolningsläger (=koncentrationsläger) i Vietnam.

FN:s flyktingkommissarie Aga Khan har väddat om internationell hjälp för flyktingarna i Thailand, men

hans vädanden har dessvärre klingat alltför resultatlösa.

Till Contra har vädanden kommit från vietnameser i exil i Paris. Vi har vidarebefordrat dessa och andra uppgifter till Invandrarverkets generaldirektör Kjell Öberg och till ett antal riksdagsmän. Kjell Öberg klarade snabbt av problemet. Han skrev ett svarsbrev som framhöll att invandrarverket inte självständigt kunde besluta att ta in någon viss flyktinggrupp till Sverige. Det var regeringens sak att bestämma. Och nog var det rimligt att i första hand ta hit chilenska flyktingar, som Sverige nu gör. Detta alltså enligt Kjell Öberg.

Det tragiska är att ingen vill ta emot flyktingarna, och att det verkar vara rent politiska skäl som ligger bakom. Man vill inte "störa" förbindelserna med kommunistdiktaturen i Vietnam. Man vill uppnå fördelar för det egna landets flygtrafik eller liknande.

Och den vietnamesiska regimen betraktar varje omhändertagande av flyktingar som en ovänlig handling.

Det har t. o. m. medfört att många länder i området vägrar att ens släpa iland vietnamesiska flyktingbåtar. För flykt över havet är nu den i stort sett enda vägen för den som vill slipa undan omskolningslägren för politiska motståndare till regimen, eller den som vill uppnå ett minimum av mänskliga rättigheter. Att segla 200 mil i föga sjövärdiga djonker och småbåtar, avsedda för flodfart är naturligtvis mycket riskabelt. Tusentals människor har säkerligen drunknat på vägen, men ingen får någonsin veta hur många. Ytterligare tusentals har säkerligen uppbringats av vietnamesiska atrullbåtar.

Cirka 300 flyktingar från Vietnam finns i Japan. De får inte stanna i landet, eftersom japanerna är måna om de japansk-vietnamesiska förbindelserna (både de politiska och ekonomiska). De 300 har inget annat land som tar emot dem. Japan vägrar t. o. m. att ta emot flyktingar i sjönöd, om de inte har ett annat land som garanterar att ta emot dem.

Det beräknas nu finnas ungefär 5.000 flyktingar som har kommit

Flyktingfamilj, som skall köras iväg från Hongkong. Vart?

till Malaysia, Hongkong, Filipinerna, Singapore och Indonesien per båt. Dessa människor lever i flyktingläger och har inga möjligheter att få börja ett "normalt liv" i dessa redan överbefolkade länder. Regimerna gör allt för att bli av med flyktingarna, utan att lyckas.

Numer vägrar dessutom alltfler länder att över huvud taget acceptera att flyktingar kommer i land. Det har hänt att fartyg fått löpa "gatlopp" mellan dussintalet hamnar, utan att kunna bli av med de flyktingar som man tagit upp från småfarkoster ute på öppna havet. Situationen är så besvärlig att många kaptener inte "ser" flyktingar när de passerar, trots att det är en månghundraårig tradition att sjöfarare hjälper andra sjöfarare i nöd.

En liten vattenfylld fiskebåt på syd-kinesiska sjön med 66 vietnamesiska flyktingar ombord var utan såväl färskvatten som mat. Den kunde när som helst gå under. Under en veckas tid hade ett flertal fartyg passerat, fartyg som inte brydde sig om fiskebåtens SOS-signaler. Till slut togs flyktingarna ombord av det israeliska fartyget Yuvali. Flera av flyktingarna var i behov av omedelbar sjukhusvård, och Yuvali gick in till närmaste icke-kommunistiska hamn, Hongkong. Hongkong vägrade att släppa iland ens de som behövde omedelbar sjukhusvård, eftersom "Hongkong inte låg på Yuvalis planerade resrut". Fartyget fortsatte då till Taiwan (enligt den ursprungliga resplanen). På Taiwan vägrade man att släppa iland vietnameserna. Polis utposterades runt fartyget, för att ingen skulle överskrida förbudet. Nästa hamn var Yokohama i Japan. Japan har konsekvent vägrat att släppa in vietnamesiska flyktingar, om det inte varit klart att något tredje land lovat att ta emot dem. Det tycktes som om Yuvali skulle kunna segla runt hela Ostasien utan att kunna placera sin last med olyckliga människor. Kaptenen telegraferade då till Israel, som till slut utlovade inrese-tillstånd, och flyktingarna kunde flygas till Israel redan från Taiwan.

En annan rapport berättar om 74 människor i en liten fiskebåt, som vägrats att gå i land i Malaysia, Singapore och Indonesien (i Malaysia fick man dock fylla på färskvatten och provianter). Båten hamnade slutligen i Australien, där myndigheterna lät flyktingarna stanna i avvaktan på senare beslut.

P. S. Det meddelas från USA att man är beredd att ta emot flera tusen flyktingar som kommit sjövägen och som inte tas emot av något annat land, även om flyktingarna saknar släktingar i USA. Detta kan dock bara marginellt underlätta problemet.

Sven Enberg

Sex frågor till regeringen

Contra har tillställt regeringen - statsrådet Ola Ullsten följande frågor:

1. Ungefär 75.000 flyktingar från Indokina lever i misär i flyktingläger i Thailand. Ständigt kommer nya flyktingar. Då den thailändska regeringen inte anser sig ha möjlighet att ta hand om ytterligare flyktingar händer det att flyktingar återsänds till hemlandet, med läger- eller dödsstraff som följd. Ett flertal västerländska länder - Frankrike, Australien, USA m fl har tagit emot kontingenter av indokinesiska flyktingar. Är svenska regeringen beredd att vidta åtgärder för att underlätta de indokinesiska flyktingarnas svåra situation? Att ta emot flyktingar i Sverige?

2. Flykt från Vietnam sker ofta med båt. Fartyg som tagit upp flyktingar till havs har ofta tvingats "löpa gatlopp" mellan olika hamnar, då man inte är beredd att låta flyktingarna gå i land. Kan man räkna med att svenska fartyg som tar upp flyktingar till havs även framdeles kan få dessa flyktingar överförda till Sverige?

3. Sverige har ekonomiskt och moraliskt understött Hanoi-regimens expansionspolitik. Denna har lett till att Sydvietnam är en kommunistisk diktatur, med sammanlagt hundratusentals politiska flyktingar som följd (Varav flera hundratusen redan placerats i olika länder, varav ett tjugotal i Sverige). Har Sverige mot bakgrund av den politik som förts av landet ett speciellt moraliskt ansvar för flyktingarna från Vietnam? Om så är fallet, vad har regeringen vidtagit för åtgärder för att uppfylla detta ansvar? Om så ej är fallet, varför är regeringen ej beredd att underlätta följderna av den utrikespolitik som landet för, för de enskilda människor som drabbas?

4. Ungefär hundra politiska flyktingar i månaden återsänds av de brittiska myndigheterna i Hongkong till det kommunistiska Kina. Myndigheterna anser sig ej ha möjlighet att ta emot fler flyktingar, eftersom Ho Hongkong är kraftigt överbefolkat. Tusentals flyktingar lever dessutom illegalt i Hongkong under svåra för-

hållanden, eftersom de är rädda för att upptäckas och återföras till hemlandet. Är regeringen beredd att vidta åtgärder för att underlätta dessa människors svåra situation, eventuellt låta mindre grupper komma till Sverige?

5. Varje år återsänds ett par hundra flyktingar från Östeuropa, som kommit till Sverige till sina hemländer, eller till länder där de i sin tur riskerar att återsändas (exempelvis Finland). Den som inte har ägnat sig åt i hemlandet förbjuden politisk verksamhet har mycket begränsade möjligheter att få stanna i Sverige. Detta gäller även för personer som genom att lämna sitt hemland gjort sig skyldiga till straffbar "republikflykt". Finns det inom ramen för fastställda flyktingkvoter, eller utvidgade sådana, möjlighet att visa en generösare attityd gentemot flyktingar från de östeuropeiska diktaturerna?

6. Av olika skäl har Sverige infört en kvotering av antalet flyktingar som tas emot varje år i landet. Denna kvot uppgår i år till cirka 1.300. De senaste åren har kvoten till större delen upptagits av flyktingar från Latinamerika. Det har främst rört sig om kommunister som antingen kommit direkt från Latinamerika, eller från exempelvis Rumänien, när det visat sig att de inte kan uthärda ett kommunistiskt samhälle i praktiken. Antalet flyktingar som kan karaktäriseras som "kommunismens offer" har varit förhållandevis lågt, trots att dessa i ett globalt perspektiv utgör en mycket stor del av de senaste årens flyktingströmmar. Invandraverkets generaldirektör har upplyst att fördelningen av den fastställda flyktingkvoten på olika grupper fastställs av regeringen. Vilka principer ligger bakom regeringens fördelning av flyktingkvoten, och varför behandlas inte de människor som är direkta offer för den svenska utrikespolitiken mer generöst än de människor som företräder en ideologi som med våld vill omstörta vårt samhällssystem och införa diktatur inte bara i sina egna hemländer (om det inte redan är gjort - med andra maktavare) utan även i Sverige?

Frågorna tillställdes statsrådet Ullsten den 7 juli. Vi har ännu ej fått något svar, men lovar att återkomma då ett sådant dyker upp.

Socialismen - en miljöfara

Den marxistiska ekonomiska teorin medför definitionsmässigt slöseri med naturresurserna. Därför blir socialismen en miljöfara. De socialistiska staternas oproportionellt stora satsning på en onödigt stor tung industri understryker problemen. Det menar Robert Gothius i denna artikel.

Från socialistiskt håll hävdas det, att det är på grund av det kapitalistiska systemet som miljöförstörelsen har tagit sådana proportioner i den industriella världen. Det är jakten på vinst som gör företagaren hänsynslös vad beträffar vår naturmiljö.

Dessutom leder själva kapitalismen till överproduktion, vilket bidrar till ett stort slöseri med jordens naturtillgångar. Socialisterna anser nu att miljöproblemen är så stora att det enda som nu kan klara av dem är en planerad ekonomi.

Den snabba tillväxten i de kapitalistiska ekonomierna måste vidare brytas för att världen inte skall gå mot en katastrof.

Har marxisterna rätt - skulle en planerad ekonomi utan profithunger leda till en bättre miljö?

Nej så enkelt är det inte.

Mest miljö känslig industri

De kommunistiska staterna eftersträvar en snabb ekonomisk tillväxt också de. I den mån de lyckas med en sådan kommer miljöproblemen att växa. En hög produktion innebär att man ställer stora anspråk på miljö och råvaror. Det gäller då att utnyttja tillgängliga resurser effektivt. Och det är knappast något som kännetecknar de kommunistiska systemen.

Den sovjetiska ekonomiska strategin har alltsedan statskuppen 1917 varit att satsa på en skoningslös industrialisering, med tyngdpunkten på just den miljö känsliga tunga industrin. Det var fallet särskilt fr o m den första femårsplanen 1928.

Den industriella utvecklingen har halvat efter i de kommunistiska staterna. Det innebär att man inte har lika stora miljöproblem. Men på grund av utvecklingsstrategin, och koncentrationen på den tunga industrin, är miljöförstörelsen i förhållande till utvecklingsnivån betydligt större i kommuniststaterna, än vad den var i Väst på motsvarande utvecklingsstadium. Dessutom har man inte på något sätt lärt sig av Västerlandets

erfarenheter. Man skulle ju rimligen ha en god chans att ta med miljöproblematiken i planeringen. Så är inte fallet.

I Väst har däremot miljöfrågorna kommit att uppmärksammas allt mer. Samhället har tagit på sitt ansvar att uppställa regler som tar tillvara miljöintressena. Detta kan måhända tyckas vara en planhushållning. Men den bakomliggande filosofin har snarast varit den motsatta. Utgångspunkten har varit att marknadsekonomin har de bästa förutsättningarna att lösa alla ekonomiska problem. Men marknads-ekonomi förutsätter ägare till produktionsfaktorerna. Nu är det så att luften (och i viss utsträckning även vattnet) saknar ägare. Det har därför varit omöjligt att på rätt sätt beakta effekterna på luft och vatten i produktionsprocessen. Samhället har därför fått inträda i rollen av "ägare" till luft och vatten, och se till att de som förbrukar dessa tillgångar genom nedsmutsning betalar för sig. Exempelvis genom att bygga reningsanläggningar.

Det visar återigen att det marknads-ekonomiska systemet har bäst förutsättningar att lösa uppkommande problem.

Det kan naturligtvis inte heller bortses från att ren okunnighet, hos alla berörda, har varit en stor böv i dramat. Det gäller såväl företag som myndigheter. Sannolikt har kommunala myndigheter, genom orenade avloppsutsläpp, stått för de största skadorna på miljön i vårt land.

Slöseri med naturresurser

Då det gäller råvaruförbrukningen och slöseriet med naturresurserna blir bilden ännu tydligare. Det kapitalistiska systemet är till alla delar överlägset det kommunistiska då det gäller att utveckla sparsamhet med råvarutillgångar och naturresurser.

Och orsaken till detta står direkt att finna i den marxistiska teorin. Enligt Marx är källan till allt värde arbete. Det innebär att råvaror be-

traktas som fria nyttigheter i de socialistiska länderna. Kostnader för råvaror består i socialistiska kalkyler enbart av utvinningskostnaden. Ett guldberg är i sig helt värdelöst. Resultatet av detta synsätt är helt naturligt en slösaktig råvaruförbrukning. Det är inte ovanligt att bara 50% av mineralen i en malmfyndighet tas tillvara. Så snart malmen börjat minska flyttar man till ett nytt ställe, vilket inte bara leder till slöseri med utvunna mineraler, utan också till onödiga skador på naturen. Det leder också till miljöförgiftning i fler vattendrag m m, när rester av utvinningsprodukterna lämnas kvar efter brytningen.

Men även om socialisterna modifierade sina kalkyler, med en prissättning på råvarorna, i strid mot Marx teorier, så skulle inte problemet avhjälpas.

All prissättning i de socialistiska samhällena är nämligen godtycklig. Den har inget samband med utbud och efterfrågan. Många priser är tio till femton år gamla på grund av att förändringar är besvärliga att genomföra för byråkratin. Prisrelationerna mellan en produkt och de delar och råvaror som ingår i den blir därför helt konstgjord. Den ger på inget sätt besked om konsumenten är beredd att betala vad det kostar för att få fram produkten. Den ger inte den information, som är det centrala för priserna i ett marknadssystem.

Marknadsekonomin klarar problemen

I en marknadsekonomi stiger som bekant priserna på en råvara som börjar bli knapp. Sparsamhet och effektivare resursutnyttjande blir de naturliga konsekvenserna av prisstegringen. Men sådana signaler existerar inte i ett socialistiskt samhälle. Där sätts priserna utan något hänsynstagande till vad råvarutillgången borde bjuda.

Sammanfattningsvis kan konstateras att mycket talar för att ett socialistiskt system skulle innebära att förutsättningarna för ett hänsynslöst utnyttjande av naturmiljön blev större. Trots vänsterns påståenden om motsatsen. Robert Gothius

Danskt tidningsarkiv hotas av Anker

Sommarens livligaste politiska debatt i Danmark har rört underrättelsetjänstens utnyttjande av veckotidningen Minuts arkiv för att få tillgång till ett "åsiktsregister". Regeringen hotar nu att förbjuda Minut att lägga upp ett vänligt klipparkiv. Ett sätt att hämnas för att tidningens chefredaktör Hans Hetler för två år sedan fick statsminister Anker Jørgensen färd för förtal vid domstol?

I Danmark utges veckotidningen Minut. Tidningens politiska linje har betydande likheter med Contras, men upplagan är avsevärt större. Minut är också några år äldre än Contra, grundad 1973.

Det danska etablissemanget är uppenbart irriterat på Minut, och tidskriften förtalas regelbundet av massmedia och ledande politiker. Statsminister Anker Jørgensen kallade tidningen en gång för "fascistisk", vilket dock resulterade i att Jørgensen fälldes vid domstol för förtal. Politikerna väljer nu sina ord med omsorg när de vill tala illa om Minut.

De senaste månaderna har kampanjen mot Minut intensifierats. I bräschen för kampanjen går tidningen Extrabladet, som är Danmarks motsvarighet till Expressen och Aftonbladet (där man lyckats ta det sämsta från vardera tidningen). Extrabladet har "avslöjat" att Minut har "hemliga" register över 60.000 politiska meningsmotståndare.

Vad som särskilt irriterat Extrabladet är att danska försvarets underrättelsetjänst, som enligt lag inte själv får föra "åsiktsregister", har anlitat Minut och dess chefredaktör Hans Hetler som källa för information i underrättelseärenden.

Protesterna från vänsterorganisationer har varit kraftiga. Liksom även från försvarsminister Orla Møller vilket är förvånande, eftersom det ju är han som är ytterst ansvarig för att registret i fråga utnyttjats. Regeringen har lagt fram en lag som skulle förbjuda Minuts register.

Minuts register är emellertid i huvudsak ett klipparkiv, där man samlat klipp ur tidningar och tidskrifter. Och systematiserat materialet på olika personer. Det rör sig således endast om redan offentligt material, som ordnats på ett sätt som gör det möjligt att utnyttja materialet i tidskriftens journalistiska verksamhet. Att det sedan som biprodukt gått att utnyttja materialet för försvarets syften uppfattar Hans Hetler som mycket posi-

tivt. Minut är berett att bistå myndigheterna i deras aktiviteter för att försvara det demokratiska samhället mot kommunistiska undermineringsförsök.

Alla större tidningar har naturligtvis klipparkiv av Minuts typ. Även Extrabladet, där registret till och med är datoriserat, för att underlätta arbetet. I Sverige har undertecknad vid ett tillfälle haft möjlighet att studera Aftonbladets klipparkiv, som naturligtvis innehåller mycket av information påminnande om den nu i Danmark diskuterade.

Även om det mindre vill regeringen förbjuda Minuts register, genom lagstiftning. Huruvida sådan lagstiftning kan förenas med den danska grundlagen är tveksamt. Säkert är att Minut inte kommer att ge upp utan strid. Tidskriften är synnerligen stridbar, och kämpar nu för den grundläggande pressfriheten, som alltså allvarligt hotas i vårt södra grannland.

Den danska debatten om Minuts register är häftig, och beskyllningarna haglar i luften. Inte heller Minut skräder orden. I en TV-intervju hävdade Hans Hetler att fle-

ra medlemmar i den danska regeringen var betalda av Moskva.

Regeringens ingripande är anmärkningsvärt, om man betänker hur enkelt det vore att sluta anlita Minut som underleverantör av information till Försvarets underrättelsetjänst, om det nu bara var sämre informationsunderlag för denna verksamhet som var målet med regeringens ingripande.

I ett av Minuts nummer under sommaren heter det att om regeringen lyckas genomdriva sitt förslag kan Minut tvingas bli en underjordisk tidning, något som det fanns i Danmark under den tyska ockupationen under andra världskriget.

Perspektivet är onekligen skrämmande.

Enligt vad Contra erfar torde behovet av liknande underleveranser av informationer till den svenska underrättelsetjänsten vara minimalt. Frågan är, trots lagstiftningen i ärendet, "löst på ett tillfredsställande sätt".

Oskar Bengtsson

Tjeckisk schackmästare om kommunismen:

Man får inte ge efter!

Den norska tidningen Morgenbladet har intervjuat stormästaren i schack Ludek Pachman. Pachman, som är tjeck, lever i Väst-Berlin sedan 1972. Han är aktiv i kristligt-demokratiska partiet CDU. Contra återger här några utdrag ur intervjun.

Har vi uppfattat situationen riktigt när vi menar att motiven som drev Alexander Dubcek var att förverkliga vissa demokratiska friheter inom ramen för ett kommunistiskt samhällssystem?

-Jag hörde till dem som var av uppfattningen att en full politisk pluralism var den enda garantin för demokratin och mot maktmissbruk. Dubcek såg annorlunda på saken. Han ville upprätthålla det kommunistiska partiets ledande roll, men ville också att detta elitparti skulle liberaliseras och att dess brutala våldsmetoder skulle avskaffas.

Är det möjligt att liberalisera kommunismen?

Det påstås ofta att Prag-våren är ett bevis för att kommunismen kan vara liberal, eller som det formulerats; att det är möjligt att etablera en kommunism med mänskligt ansikte. Jag tror att en grundlig och objektiv analys av det som skedde år 1968 snarare bevisar det motsatta. Prag-våren är ett bevis för att antingen måste man lämna den marxistiska grund som den kommunistiska rörelsen bygger på eller också måste man ge avkall på det som betecknas som liberalism, människans personliga frihet. Också de framstegsvänliga kommunistiska funktionärerna 1968, jag tänker på namn som Alexander Dubcek, Josef Sarkovsky och min nära vän dr Frans Kriegel, alla dessa som betraktades som Prag-vårens förgrundsfururer, hade uppfattningen att det kommunistiska partiet måste förbli den ledande kraften, ha den verkställande och lagstiftande makten. Andra däremot, bland dem också jag, krävde en politisk pluralism, dvs ett system med olika politiska synpunkter. Vi ansåg att en politisk

pluralism var en naturlig och nödvändig förutsättning för ett liberalt samhälle. Vi som bekände oss till detta hade i själva verket lämnat vår marxistiska grundsyn. För marxismen är en elitteori. Den politiska doktrin som marxismen grundar sig på, är den så kallade teorin om arbetarklassen som avantgarde, som den historiska och ledande kraften i det socialistiska samhället. I detta tanke-system är varje form av liberalism utesluten. Där ges ingen annan möjlighet än åtstramning av regimen. Någon liberalisering låter sig inte genomföras. Dessa två begrepp står i krass motsats till varandra och kan inte förenas. Jag är av uppfattningen att de i den västliga världen, ja också de i Öst, som t.ex. professor Havermann, som anser att dessa två grundsyner kan förenas lever på en illusion. De önskar att det skulle vara så, men så är det inte.

Vad lärde Du själv under 1968?

-Att inte ta något för givet och att inte låta på någon annan än sig själv. Det var en bitter lärdom, som även den politiska ledningen gjorde. Från den 29 juli till den 1 augusti 1968 sammanträdde den sovjetiska politbyråns sekretariat i förtroliga samtal med ordföranden i det tjeckiska kommunistpartiets centralkommitté. Samtalen ägde rum i Ojerna vid den sovjetisk-tjeckiska gränsen. Enligt kommunikön var det 'ett omfattande, kamratligt åsiktsutbyte ... i en atmosfär av fullständig uppriktighet och ömsesidig förståelse.' Vid det första mötet omfattade Leonid Brezjnev Alexander Dubcek och viskade i hans öra - jag citerar orden som Dubcek själv återgav dem för mig - 'Sasja, i Väst berättar man otroliga saker om oss. Man påstår t.o.m. att vi vill överfalla er militärt. Sasja, du tror väl inte på det?'

Vi är ju vänner och bröder. Något sådant kan aldrig komma i fråga.' Det var Brezjnevs ord den 31 juli 1968. Då förelåg redan noggranna planer för en invasion av Tjeckoslovakien. De sovjetiska styrkorna stod beredda vid våra gränser. Redan den 14 eller 15 juli fick den tjeckoslovakiska armén en hemlig order från Warszawa-paktens Överkommando. I den ordern hette det att vår republik stod i onödlig fara. Den hotades av västtyska armén och av NATO-trupper i Västtyskland, under täckning av förberedande manövrar i Bayern. Ordern krävde att 'gränserna mot Förbundsrepubliken Tyskland skall besättas för att säkra förevarer av Tjeckoslovakien och hela det socialistiska lägret.' När den tjeckiska ledningen samlades till rådslag hävdade några, bl a Josef Sarkovsky att Öst planerade en intervention. De varnade för att följa Warszawa-paktens order. Alexander Dubcek hade en helt annan uppfattning. Han utbrast högstämt: 'Kamrater, partifränder, hur kan ni säga så? Det skulle aldrig komma ifråga att vi skulle överfallas av ett socialistiskt broderfolk'. Under tiden 15 juli till 15 augusti blev hela den tjeckiska armén flyttad till västgränsen. 11 divisioner stod vid den bayerska gränsen. Den 12:e fanns mitt i landet och hela Östgränsen var oövakad.

Hur kan man besegra kommunismen?

-Det enda alternativet vill varje diktatur är en aktiv kända demokrati. Demokratin skall inte bygga på lidelser eller starka känslor. Den skall bygga på det som kan fastslås, på kunskap och erfarenhet. Jag tror att det starkaste vapnet mot marxismen, mot de radikala ideologierna, är Sanningen. Sanningen måste spridas. Det måste ske konsekvent och ibland hårt. Man får inte ge efter.

Jugoslavien efter Tito

Sedan november 1975 har det s.k. "Samchin-dokumentet" diskuterats i en rad europeiska huvudstäder. Dokumentet är förmodligen upprättat av trotskister eller kineser, men det påstås vara Sovjets plan i anslutning till Titos död.

Sovjetiskt angrepp

Enligt planen skall Sovjet iscensätta ett noga planerat anfall mot tre "revisionsistiska" stater: Rumänien, Jugoslavien och Albanien. Sovjet skulle samtidigt öppna "en andra front": genom påtryckningar hindra att de finlandiserade staterna (Finland och framförallt Österrike) används av Väst i ett eventuellt motanfall.

Kina

Beskyllningar mot Kina för att stödja de kaukasiska staternas självständighetssträvande skulle användas av Sovjet som motivering för att kärnvapenangrepp mot Kina, varefter Sovjet skulle kunna koncentrera sig på att erövra ytterligare en bit av Balkan.

Vädjan om hjälp

Enligt höga franska militära experter kommer de sovjet-vänliga kommunisterna i Jugoslavien efter Titos död att vädja till sina "socialistiska bröder" om hjälp. Warszawa-paktens styrkor kommer då till "undsettning" och marscherar in i Jugoslavien. Vem skulle då kunna hjälpa Jugoslavien? François Caviglioli menar att man mycket väl kan tänka sig att det skulle bli Arabförbundet.

Egypten skulle genast hotas om landet motsatte sig sovjetiska militärtransporter genom Suez-kanalen.

Tillgång till havet

Även om Samchin-dokumentet är en kinesisk eller albanisk förfalskning, så står det helt klart att Sovjet är intresserat av att få tillgång till Adriatiska Havet. Därefter kommer Sovjet utan tvekel att återupprätta det gamla "Stor-Bulgarien", vilket skulle medföra att Grekland måste uppgå Östra delen av Trakien, mellan den turkiska gränsen och Saloniki, varigenom Stor-Bulgarien (och därmed också Sovjet) skulle få tillgång också till Egeiska Havet. Sovjet skulle säkerligen också överlämna den

sydligaste delen av Jugoslavien, Makedonien, till Bulgarien.

Polarka

Men det finns också en annan plan för Europa efter Titos död, en plan som verkar mer trovärdig. Det är Polarka-planen, som avskedades av den tjeckiske avhoppade generalen Jan Sejna. Sejna flydde 1968. Han hävdade att ryssarna hade förbättrat Polarka-planen under den senare delen av 1960-talet. Huvud dragen i Polarka-planen avviker inte från Samchin-planen.

Enligt Polarka-planen skall den Östra delen av Österrike besättas av tjeckiska trupper. Därefter skall Bresjnev-doktrinen tillämpas på det "avvikande" Jugoslavien.

Uppmärksamhet i Jugoslavien

Många av den senaste tidens handlingar visar att Jugoslavien tar dessa planer på allvar. Tito förföljer den lilla grupp Moskva-trogna kommunister, som trots sin litenhet är långtifrån betydelselös i landet. Han behandlar också kroatier och andra olikstänkande hårt,

eftersom han misstänker att de understöds av KGB. Jugoslaviska skolbarn utbildas i gerillakrigföring, och tillsammans med Rumänien håller Jugoslavien på att utveckla ett nytt stridsflygplan. Rumänien har som bekant samma misstro mot Sovjet som Tito.

Grekland och Turkiet

Om Västs överkesenhet möjliggör för Sovjet att sätta igång sin plan, skulle NATO:s styrka minskas drastiskt. Grekland och Turkiet skulle bli isolerade och neutraliserade. Finlandiseringen skulle hota Italien, där kommunisterna kanske t.o.m. skulle våga sig på en kupp. Den senaste tidens storpolitiska utveckling kan dessutom bara ha styrkt ryssarna i deras förhoppningar om en svag reaktion. När man kunde helt klara sig från västerländska reaktioner i Angola, så ligger det nära till hands att pröva lyckan också i Jugoslavien. Inte minst som den amerikanske presidenten Jimmy Carter i ett öndömeslöst uttalande under valkampanjen försäkrade att USA inte skulle ingripa om sovjetiska trupper marscherade in i Jugoslavien.

Nile-Eric Brodin

DAGHEMMET

DEPARTEMENTEN ANNONSERAR I STRID MOT GRUNDLAGEN

Enligt grundlagen skall endast sakliga skäl som förtjänst och skicklighet vara avgörande vid tillsättningen av statliga tjänster. Det är alltså enligt grundlagen förbjudet att ta ovidkommande hänsyn som till exempelvis kön. Detta hindrar inte att flertalet departement i sina platsannonser numer tagit in en passus av ungefär följande lydelse (varierar mellan olika departement, citatet är taget ur en annons från Industridepartementet): "Flertalet av departementets handläggare och expeditionsvakter är män och flertalet av skriv- och sekreterarpersonalen är kvinnor. Departementet eftersträvar en jämnare könsfördelning." Om departementen visar sådana strävanden beträffande de nyanställda, samtidigt som man bland de redan anställda har en sned könsfördelning (vad som nu kan menas med detta) så måste det rimligen innebära att man bland de nyanställda kommer att låta sig påverkas av sökandes kön, i strid mot grundlagens bestämmelser. Detta kommer att vara till nackdel för såväl män som kvinnor, beroende på vilka tjänster det är fråga om. Det kommer också att vara till nackdel för skattebetalarna, eftersom man kan vänta sig att den genomsnittliga "kvalitet" på de nyanställda kommer att sjunka, eftersom man tar hänsyn till så ovidkommande faktorer som den sökandes kön. Vi har noterat annonser av nämnda typ från förutom Industridepartementet även Handelsdepartementet och Justitiedepartementet, i Ekonomidepartementet (under Gösta Bohman) saknas dock den grundlagsstridiga passusen.

Oskar Bengtsson

KOMMUNISTPROPAGANDA FÖR SKATTEBETALARNAS PENGAR

Trots regeringsskiftet har det statliga Kulturrådet en solid socialistisk majoritet. Nyligen delade man ut stora anslag till s.k. fria teatergrupper. De fick sammanlagt 5,1 miljoner kronor. Därtill kommer 0,5 miljoner till amatörteater i mer traditionell bemärkelse. Flertalet fria teatergrupper framför vänsterextremistiska budskap. Särskilt kan nämnas att det s.k. Tältprojektet fick 100.000 kronor. Tältprojektet är en tältturné som i revyform framför ett rent kommunistiskt budskap. Angreppen riktar sig mot alla borgerliga grupper, till vilka Tältprojektet räknar även socialdemokraterna och LO.

STATENS PLANVERK VILL FÖRBJUDA BYGGANDET AV ETTOR

Pensionärer och ungdomar får ökade bostadsproblem i framtiden om Statens Planverk kan driva igenom sitt förslag till "tillämpningsanvisningar till byggnadsstadgan avseende smålägenheter". Byggnad av ettor skall nämligen förbjudas. Även den som inte behöver mer, eller inte har råd med mer, skulle tvingas hyra en tvåa. Ja inte tvåa med bostadsbyråkraternas språk. Där talar man istället om 1½-rumslägenheter. Det är nämligen så att det bara är vissa rum som räknas som rum i en lägenhet. Det största rummet måste vara minst 20 kvadratmeter, det näst största minst 12, det tredje största minst 10 och övriga minst 8 kvadratmeter. En lägenhet med ett rum på 20 och ett rum på 11 kvadratmeter är alltså ingen tvåa, utan en etta med ett litet extrautrymme, som i nyare terminologi generöst har kallats 1½-rum. Tilläggs kan att LO i sitt remissvar föreslagit att minimigränsen höjs från 1½ rum till 2.

Chefen för Statens Planverk, Lennart Holm, är känd för sina radikala socialistiska sympatier. Trots att åsikterna är snarlika bostadsminister Elvy Olssons (c), tycks de två inte gå bra ihop. Det är det enda hoppet för dem som vill bo i små och billiga lägenheter.

CENTERN SLÄNGER BORT SKATTEBETALARNAS PENGAR EFTER PÅTRYCKNINGAR FRÅN FACKET

Kommunalarbetsreförbundet har hävdad sin vetorätt mot entreprenadarbeten enligt medbestämmandelagen gentemot Stockholms läns landsting. Från fackets sida har man krävt att städningen vid Danderyds sjukhus skall skötas av landstingsanställda (organiserade i "Kommunal") i stället för av anställda i entreprenadföretaget ASAB (organiserade i "Fastighets"). Medbestämmandelagen ger inga som helst sådana befogenheter gentemot arbetsgivaren, landstinget. Trots detta har landstinget gått med på att säga upp avtalet med ASAB, och överta städningen i egen regi. Det beräknas kosta landstinget flera miljoner kr. om året. Det var centern i landstinget som krävde att man skulle ge efter för fackets olagliga krav. Folkpartiet och moderaternas var beredda att föra saken till Arbetsdomstolen, där det inte hade varit någon som helst tvekan om att "Kommunal" hade förlorat. (Arbetsgivaren)

KAMMARÅKLAGARE KRÄVER MINSKAD RÄTTSSÄKERHET!

I LO-tidningen läser vi en intervju med kammaråklagare Lennart Angelin i Göteborg. Angelin menar att den åtalade måste ta på sig en del av bevisbördan i vissa skattemål. Grundprincipen för all rättskipning i civiliserade samhällen är att det är åklagaren som skall bevisa att den åtalade är skyldig. Kan åklagaren inte göra detta skall den åtalade betraktas som oskyldig. Angelin vill göra ett kraftigt ingrepp i denna princip enligt LO-tidningen. En person som har pengar utomlands skall betraktas som brottsling, om han inte inför domstol kan bevisa att det rör sig om "rena" pengar.

Angelin är specialist på skatteärenden.

MÄN ÄR FÖR KÄRNKRAFT

En opinionsundersökning rörande allmänhetens inställning till kärnkraften, som utförts av Institutet för marknadsundersökningar, visar att fler män är för än emot kärnkraft, men att den förkrossande majoritet av kvinnor som är emot kärnkraften gör att motståndarna har en klar övervikt i det samlade materialet. Fördelningen på olika partier ger också intressanta upplysningar.

	För	Emot	Osäker
Totalt	27	46	27
Män	40	38	22
Kvinnor	14	54	31
(s)	49	25	26
(s)+(vpk)	47	28	25
(c)	7	83	11
(fp)+(m)	38	36	27
(C)+(fp)+(m)	20	62	18

DÅLIGT I SvD

Svenska Dagbladets kultursidor läses säkert av många som letar efter intressanta "högerorienterade" böcker. De letar dock förgäves. Under det senaste året har säkert ett dusin böcker av intresse utgetts, exempelvis Barrons bok om KGB, "Viitonen i GULag", sista delen av Solzjenitsyns GULag-arkipelagen, Smiths "Ryssarna", Sven Rydenfelts "Det sjuka 70-talet", Tage Lindboms "Myt i verkligheten", Melker Johnsons "Yrkesrevolutionären" m fl. Inte en enda av de nämnda har omnämnts i SvD. Så vitt vi kunnat observera är Solzjenitsyns "Kapitalisternas förräderi" den enda "högerbok" som omnämnts inom rimlig tid från utgivandet. Dessutom recenserades Lennart Hanes bok "Högerspöket", som snarast kan uppfattas som en valbroschyr 1976, och av betydligt mindre bestående värde än ovannämnda böcker, i juli 1977. Dåligt av den tidning som anser sig vara landets ledande borgerliga. Göteborgs-Posten och Sydsvenska Dagbladet har vardera behandlat över hälften av de uppräknade böckerna.

REVOLUTIONÄR FILMSERIE PÅ LIDINGÖ

På Lidingö, en av Sveriges mest borgerligt inriktade kommuner, anordnade Kulturnämnden i samarbete med Studieförbundet en latin-amerikansk filmserie. De filmer som visades var: 1) Långfilm om Castros besök i Chile (under Allendes tid) 2) "Bojkott" - om svenska företags roll i Chile 3) Venceremos (vi skall segra) om repressionen i Chile 4) Smältugnarnas timme - en film med fakta och analys om imperialismen 5) Uruguay och 6) När folket vaknar, en film av MIR, det revolutionära kommunistpartiet i Chile, som tyckte att Allende var alltför moderat.

VAD AVGJORDE VALET?

Contras uppgift är att publicera fakta. Att se till att sanningen kommer fram. Vid studiet av olika valanalyser har vi kommit fram till att den mest trovärdiga har gjorts av "Forskningsgruppen för Samhälls- och infor-

mationsstudier i samarbete med Sveriges Radio. Så här sammanfattas studien i en socialdemokratisk bok "Vi kommer tillbaka" av Berit Rolén (Palmes f. d. pressekreterare):

Den helt övervägande delen, 80 procent, av väljarkåren röstade likadant 1976 som 1973. Dessa kallas fasta sympatisörer. Av de fasta socialdemokraterna motiverade det övervägande flertalet sitt val med trygghetsfrågorna, partiets allmänna politik, och inflytandet på arbetsplatsen. Motsvarande motivering för de borgerliga fasta väljarna var miljöförstörelsen, statlig maktkoncentration och pampvälde.

I undersökningen ställdes också frågan om det var någon fråga som varit helt avgörande för hur man röstat. I stort finner man där ingen påtaglig tendens. En sådan finner man emellertid hos den grupp - 4 procent - som röstade på socialdemokratin 1973, men borgerligt 1976. Av dem har drygt var tredje nämnt kärnkraften som helt avgörande för sin röstning.

Det ligger nära till hands att tolka kärnkraftsfrågan som väsentlig för valutgången, säger utredarna Torsten Österman och Roger Bernow. Ett annat exempel styrker detta: Valutgången gav ett något bättre resultat för centern än vad man kunde vänta sig av opinionsmätningarna före valet. En tänkbar förklaring till detta är att 4 procent av väljarna tog ställning på valdagen och 9 procent under de övriga dagarna i veckan före valet. 13 procent hade alltså inte bestämt sig en vecka före valet. I denna grupp har 40 procent uppgivit att kärnkraftsfrågan varit av mycket stor betydelse för deras röstande, och endast 10 procent av dem säger att den helt saknade betydelse för deras ställningstagande. Av dem som bestämt sig under hösten/försommaren (19 procent av väljarkåren) var motsvarande siffror 30 resp 14 procent och av dem som hade bestämt sig ännu tidigare (64 procent) var motsvarande siffror 23 resp 24 procent. Detta antyder att kärnkraftsfrågan spelade en viss roll för dem som var obeslutsamma. Ytterligare svar på andra frågor pekar i samma riktning liksom det förhållandet att en del som bestämde sig i sista stund och uppgav kärnkraftsfrågan som viktigaste orsak också uppger att de gjorde detta i strid med sina egentliga partisympatier.

Undersökningens urval består av ca 700 personer. Bortfallet är knappt 10 procent.

MER SOCIALISM ÄN BAKOM JÄRNRIDÅN, ...

Sverige har snart mer socialism än många länder bakom järnridån. Kommunala s. k. allmännyttiga bostadsföretag svarar för snart 90% av all nyproduktion av flerfamiljshus. Genom att denna produktion har sjunkit i förhållande till enfamiljshusen är vi sammanlagt uppe på ungefär 35%. Obetydligt lägre än Rumänien (45%) och Ungern (38%). I Storbritannien var siffran uppe på 52%. I Sovjet är den, som väntat, över 90%.

(The Free Nation, London)

TERRORISTER

I samband med terroristaffären har det talats om en 31-årig kvinna anställd vid ett massmediaföretag i Stockholm som en av de huvudinblandade. Många tror väl av naturliga skäl att massmediaföretaget i fråga är Sveriges Radio. Eftersom vi på Contra inte tycker att orättvisa skuggor skall falla på Sveriges Radio (det finns alltför mycket som är komprometterande för företaget) tycker vi att det bör sägas klart ifrån att "massmediaföretaget" i fråga är Dagens Nyheter.

RIKSDAGSMAN TORE NILSSON

Riksdagsman Tore Nilsson (m) från Agnäs i Västerbotten har i en riksdagsmotion yrkat avslag på höjningen av Sveriges anslag till Kyrkornas Världsråd, från 165.000 till 215.000 kronor. Nilsson ifrågasätter Sveriges medlemskap och kräver en utredning i frågan. Bakgrunden är Världskyrkorådets politiska snedvridning, för vilket vi tidigare har redogjort i Contra.

FRANSK SLOGAN

En fransk studentgrupp, UNI, som motarbetar vänsterns starka ställning på de franska universiteten har som rubrik på ett av sina flygblad:

"Aldrig Moskva, aldrig Prag, aldrig Stockholm. Ungdomen vill leva, inte bara finnas."

SOCIALDEMOKRAT OCH FASCIST

I Nysvenska Rörelsens tidskrift "Vägen Framåt" läser vi att ordföranden i rörelsens Malmöavdelning Nils Gabrielsson av socialdemokraterna "ombetts att bära broderskaparnas fana som förr om åren" den första maj. Nysvenska rörelsen är en relik från 30- och 40-talen och företräder en korporativistisk/fascistisk ideologi.

KFML(r) BLIR FASTIGHETSÄGARE

KFML(r)- Kommunistiska Förbundet Marxist-Leninisterna (revolutionärerna), det mest revolutionära som finns i Sverige har nyligen blivit fastighetsägare i Göteborg. För 875.000 kronor har partiet köpt det hus som man tidigare hyrt stora delar av för kontorslokaler m. m. (r):arna kommer i framtiden att suga ut tre icke (r)-anknutna hyresgäster, bli ett glasmästeri. KFML(r) som kallar huset för "Marx-Engels-huset" hade inga svårigheter att komma fram med pengarna. (GT, Göteborg)

SIDA-ANNONS

Vi citerar ur en platsannons från SIDA: "Efter mer än 500 års förtryck och 10 års krig mot den portugisiska kolonialmakten blev Guinea-Bissau självständig republik 1974. . . På SIDA tror tydligen någon att förtrycket har upphört efter kommunistiska PAIGC:s maktövertagande."

SOVJETMETODER PÅ DN

En rad amerikanska storföretag har beslutat sig för att gå till aktion mot våldet i TV, genom att inte köpa reklamtid i anslutning till våldsprogram i TV. När nyheten nådde DN diskuterades på ett rådsmöte om nyheten kunde tryckas eller ej. Svaret blev nej. Rådsmötet fann att nyheten ställde "privatkapitalismen i en alltför positiv dager" för att den skulle kunna vidarebefordras till DN-läsarna. (Den svenska marknaden)

SOVJETISKT SPIONERI I NORGE

Ett sovjetiskt företag i Drammen, Koneisto, gav det norska försvaret en offert på installation av hissar i Akershus fästning. Priset var synnerligen fördelaktigt, av experter bedömda som "löjligt låga". Syftet var helt klart, hissinstallationen skulle vara en försvändning för att närmare studera fästningen. Norrmännen föredrog dock att anta ett dyrare anbud.

(Minut, Köpenhamn)

SOVJETISK TRÅLARE FÖRSÖKTE KIDNAPPA NORSKA OFFICERARE

Det norska patrullfartyget Nornen bordade en sovjetisk fabriksstrålare i Norra Ishavet, på norskt vatten. Man skulle bli en undersöka näten. En av matroserna på den sovjetiska trålaren kastade sig över bord och simmade till den norska båten, där han begärde politisk asyl. Den ryske trålarkaptenen begärde att matrosen skulle utlämnas till ryssarna. När norrmännen vägrade så beslöt sig ryssarna för att inte släppa iväg de två norska officerare som inspekterade de ryska fiskeredskapen. Först sedan Nornen hade laddat och riktat in kanonerna mot det ryska fartyget, samt skjutit två varningsskott (signaleraker, som bägge landade på det sovjetiska fartygets däck) gav ryssarna efter.

(The Economist, London)

Kubanska barn lär sig att sätta ihop sovjetiska vapen med förbundna ögon. I Sverige vill det socialistiskt kontrollerade (men statligt finansierade) "Lekmiljörådet" förbjuda t. o. m. leksaksvapen. Det är väl bara i socialistiska länder man ska kunna hantera vapen...

SEVÄRT

Just nu visas på biograferna filmen "Hårdingen/The Enforcer" med Clint Eastwood i huvudrollen. Filmen har fått förödande recensioner i pressen, inte minst i Svenska Dagbladet. Detta hindrar inte att det känns som en befrielse att se filmen för alla som är vana vid TV:s eller svensk films vänstervridna dravel. Filmen innehåller visserligen en hel del våldsinslag, men har framförallt ett politiskt budskap att bjuda på. Ett budskap som tydligen inte faller vänsterinriktade kulturskribenter i smaken.

"HÖGER" I FINLAND

Finska Samlingspartiets Ungdomsförbund har, efter hårda interna strider, antagit ett internationellt programtalande, som lika gärna skulle kunna vara gjort av någon vänsterradikal sammanslutning i det övriga Europa (Samlingspartiet är det "traditionella högerpartiet" i Finland). Ungdomsförbundet tar avstånd från konservatismen och "det som kallas höger". Man stödjer förbehållsloset "nationella befrielseströrelser". Och säger sig bekämpa "rasism och imperialism" (man avser dock inte sovjetisk imperialism). På förbundets verksamhetsplan står deltagande i det kommunistiska propagandajippet "Världungdomsfestivalen" i Havanna på Kuba.

(Express, Helsingfors)

NORSK BOKNYHET

Den norske studenten Bernt Eidsvig, som förra året fängslades för att han delat ut flygblad i Moskva har nu gett ut en skildring av sin tid i sovjetiskt fängelse. Boken heter "101 dagar hos KGB" och har utkommit på Gyldendals Forlag. Cirka priset i Norge är 65 norska kronor.

SEX ATOMUBÅTAR TILL ÖSTERSJÖN

Danska försvarets underrättelsetjänst har meddelat att Sovjet förflyttat sex atomubåtar från Murmansk-basen till Östersjön. Saken har rapporterats i flertalet danska tidningar.

GULDUR MED KIM IL-SUNG-BILD

Nordkoreas partiledare Kim Il-sung har nyligen låtit tillverka 40.000 guldur i Schweiz. Gulduren har Kim Il-sungs och hans sons porträtt, och skall distribueras i samband med Kims 65-årsdag. För att få uren måste man betala kontant, eftersom Nordkorea har obetalda förfallna utlandsskulder på flera miljarder kronor (varav cirka en halv miljard till svenska företag).

(Oesterreich Konservativ, Wien)

SPANSKA SOCIALISTPARTIET

När spanska socialistpartiet PSOE höll kongress i Madrid i våras deltog bl a Olof Palme som gäst. Sedan det visat sig vilka som blivit inbjudna var det många ledande socialdemokrater från Västeuropa som hoppade av, nämligen Bruno Kreisky från Österrike, Anker Jørgensen från Danmark och Mario Soares från Portugal. Palme reste dock och hade sällskap med bl a italienska kommunistpartiets Piero Piraldi, rumänska kommunistpartiets Gheorghiu Mihnea, kubanska kommunistpartiets José Felipe Caredano Rodríguez och representanter för kommunistpartiet i Jugoslavien och Panama. Kubanska ambassaden ställde upp livvakter till chilenske socialistledaren Carlos Altamirano.

CHARTA 77

Jiri Hajek, officiell talesman för den tjeckoslovakiska oppositionsgruppen bakom Charta 77, har utsatts för följande: Till västerländska tidningar kommer brev i anslutning till Charta 77, brev som undertecknats av Jiri Hajek och som ber tidningen att skicka honoraret för artikeln till ett angivet schweiziskt bankkonto. Men breven är förfälskningar, sannolikt sammanställda av tjeckiska säkerhetstjänsten.

(Intern Informationen, Interlaken)

ÖSTLÄNDER HANDLAR MED RHODESIA

Företag från Sovjet, Tjeckoslovakien, Östtyskland, Rumänien och Bulgarien handlar genom bulvaner med Rhodesia trots att Östblocket är pådrivande då det gäller bojkotten mot Rhodesia. Östföretagen levererar kemikalier, metaller och jordbruksmaskiner i utbyte mot bl a tobak och andra jordbruksprodukter - beträffande krom se särskild notis. Handeln sköts av diverse bulvanbolag i Schweiz och Liechtenstein.

(Intern Informationen, Interlaken)

SOVJET HANDLAR MED RHODESISKT KROM

De amerikanska sanktionsbestämmelserna mot Rhodesia innehöll tills i år ett undantag för krom. Krom är en strategiskt viktig metall som huvudsakligen produceras i Sydafrika, Rhodesia och Sovjetunionen. Amerikanerna har menat att de inte kan göra sig beroende av Sovjet då det gäller en för krigsindustrin så viktig råvara som krom. President Carter har dock nyligen genomdrivit att undantaget har tagits bort från sanktionsbestämmelserna. USA tvingas nu köpa krom från Östblocket. Det har emellertid visat sig att det krom som köps från Östblocket till en icke obetydlig del kommer från Rhodesia, även om medföljande papper säger något annat. Rhodesiskt krom transporterats fortfarande med järnväg genom Mozambique, nu för vidarebefordran till olika östblocksländer. Där säljs de vidare som krom av inhemsk produktion, naturligtvis med mycket god förtjänst.

(Intern Informationen, Interlaken)

BRITTISK FIRMA FÖRSÖRJER KUBANER I ANGOLA

Kuba har anlitat det brittiska företaget Etco International Commodities (dotterbolag till schweiziska Delvet Holdings S. A.) att svara för livsmedelsförsörjningen då det gäller de kubanska trupperna i Angola. Flygtransporter av konserver, svin och andra livsmedel sker regelbundet från England. Delvet Holdings har ensamrätten att sälja kubanskt kaffe och kubansk honung i Västeuropa.

(Intern Informationen, Interlaken)

EFTER HÖG FÖREBILD

Det tyska maoistiska kommunistpartiet KPD/ML (Kommunistische Partei Deutschlands/Marxisten-Leninisten) har nyligen upprättat s. k. Kampfabteilungen (KA). KA skall "skydda" KPD/ML:s lokaler och möten, samt utgöra kärnan i en framtida "röd folkarmé." Förebilden tycks vara nazisternas SA, Sturmabteilung, som inrättades i samma syfte på 1920-talet.

(Intern Informationen)

ATT UTVANDRA FRÅN SOVJET

Tass har hävdats att 98,4% av de som sökt utresetillstånd de senaste fem åren för att emigrera, har beviljats tillstånd. En av de 1,6% (om nu någon tror på siffran) Amner Zavrrov berättar att hans inrikespass konfiskerades när han ansökte om utresetillstånd. Han dömdes kort därefter till tre års fängelse för att han inte hade något inrikespass. Han anklagades också för "huliganism och lösdriveri", eftersom han inte hade något jobb. Och jobb kan man inte få utan inrikespass. Liknande upplevelser redovisar Vasilij Sosnovskij, mannen som i slutet av maj kapade ett sovjetiskt inrikesplan och flög till Arlanda.

(Reason, Santa Barbara)

BREZJNEVS BILAR

Det är allmänt bekant att sovjetiske partichefen, och numera även presidenten, Leonid Brezjnev är mycket intresserad av bilar. Han har en privat samling av exklusiva västerländska sport- och lyxbilar, som även många oljeschejker skulle vara avundsjuka på. Vid sitt besök i Frankrike i juni i år förädrades Brezjnev med ytterligare två exemplar till sin samling. Det var två nya exklusiva franska sportvagnar. Breznev tog dock bara emot den ena. Den andra ville han ha i blått istället för i grönt, vilket fransmännen lovade att efterkomma så snart som möjligt (så exklusiva bilar fanns naturligtvis inte på lager)

(The Economist, London)

KAPITALISTER SOM STÖDER KOMMUNISTER

Lenin hävdade en gång att kapitalisterna var så snikna att det sista den siste kapitalisten skulle sälja var det rep med vilket kommunisterna skulle hänga honom. Från Spanien kommer nu rapporter som ger ny näring åt Lenins teori. Inför valen den 15 juni sålde två av Spaniens största banker "välgörenhetsobligationer" på belopp mellan 30 och 6.000 kronor. Obligationerna var undertecknade av kommunistledaren Santiago Carillo och avsedda att finansiera kommunisternas valkampanj. Tre banker lånade därutöver partiet över 7 miljoner kronor.

(The Economist, London)

DÖD ZON I KAMBODJA

Kommunistregimen i Kambodja håller på att upprätta en 4 mil bred "död zon" längs gränsen mot Thailand. Zonen skall helt avfolkas, och användas för att stoppa flyktingar. Politiken har varit framgångsrik så till vida att antalet flyktingar nu har minskat från cirka 100 om dagen för ett år sedan till cirka 30 om dagen.

(The Economist, London)

FÖR ÖVERVAKNING?

Den vietnamesiska regeringen vill köpa en dataanläggning för 16 miljoner kronor från det franska företaget CII. En liknande anläggning finns redan i Moskva, där den används av KGB för underrättelseändamål. Syftet med den vietnamesiska anläggningen är sannolikt liknande. Anläggningen skulle installeras i Saigon.

OSÄKERT I MOZAMBIQUE

Mozambiques president Samora Machel flyger av säkerhetsskäl varje natt med helikopter till sin bostad på ön Inhaca, utanför huvudstaden Maputo. Han törs inte bo i staden av rädsla för attentat från oppositionella grupper, som bl a organiseras i den anti-kommunistiska befrielse-rörelsen FUMO, förenade demokratiska fronten i Mozambique, under ledning av Domingos Arouca.

(National Review, New York)

CENSUR AV GISCARD

När den franske presidenten Valéry Giscard d'Estaing i samband med sitt besök i Sovjet talade i sovjetisk TV klipptes de avsnitt bort som handlade om franska arbetarens löner, fri sjukvård, fri undervisning etc i Frankrike.

(Danisdat, Köpenhamn)

LIVSMEDELSBRIST I KINA

Genomsnittsuänniskan i Bortre Asien behöver dagligen livsmedel på 2300 kcal. 1973 var tilldelningen i Kommunist-Kina 2170 kcal. I förkrigstidens "kapitalistiska" Kina var kaloriintaget 2234. Och i Republiken Kina (Taiwan) var kaloriintaget 1973 2620 kcal.

(Abendland)

KANADENSISKA SEPARATISTER FÅR GUERILLA-UTBILDNING

Den konservativa kanadensiske parlamentsledamoten Tom Cossit har i Ottawa hävdats att 15 "nationalister" från den franskspråkiga provinsen Québec skall ha genomgått guerilla- och terroristutbildning i Finsterwalde (i närheten av Dresden) i Östtyskland.

(Intern Informationen, Interlaken)

MAOS SON MOBILISERAS

Mao Tse-tung hade så vitt känt tre barn. En son stupade i Kores-kriget. De nya ledarna har arresterat en dotter, liksom en brorson och Maos änka. Detta innebär att bara en nära släkting till Mao är i frihet, Mao An-ching. Han bor på ett vilohem för sinnessvaga i södra Kina. Där har han nu mobiliserats av de nya ledarna. Det påstås att han sänt en dikt till den nye ordföranden Hua Kuo-feng för att uttala sitt stöd för den nya partiledningen.

(Chronos, Stavanger)

MORDET PÅ STANSILAW PYJAS

Stanislaw Pyjas var student i Krakow. Han hittades död nedanför en trappa den 7 maj 1977. Myndigheterna hävdade genast att han trillat ner för trappan berusad. Men ingen tror på det. Ingen i huset kände Pyjas, ingen hade hört något oväsen eller någon som föll utför trappan. Stanislaw Pyjas var aktiv i Arbetarnas Försvarskommitté, som bildades efter oroligheterna i Polen i juni 1976. Han hade flera gånger hotats till livet, och t. o. m. skriftligen framfört klagomål på detta och på polisens trakasserier mot honom, i en skriftlig inlägga till åklagarmyndigheten.

5.000 personer slöt upp vid Stanislaw Pyjas begravning, i en tyst och värdig protest mot regimen.

FRANSKE KOMMUNISTLEDAREN FRIVILLIG I NAZI-TYSKLAND

Den franska veckotidningen Minute, med en upplaga på nära 300.000 exemplar har avslöjat att den franske kommunistledaren Georges Marchais var frivillig vid rustningsindustrierna i Tyskland under andra världskriget. Marchais har själv hävdat att han var tvångsarbetare vid Messerschmidt-verken i Leipzig. Minute har emellertid visat att Marchais reste till Leipzig den 17 december 1942, trots att inga utlänningsar uttogs till tvångsarbete i rustningsindustrin förrän 1943. Minute har vidare visat att Marchais fick 1000 francs i ersättning innan han reste. De tvångskommenderade fick ingen ersättning. Marchais har nu stämt Minute och kräver att tidningen inte skall få skriva att han var frivillig i Nazi-Tyskland. Resultatet av en domstolsprocess bör rimligtvis utfalla till Marchais' nackdel. (Minute, Paris)

MASSMORDEN I KAMBODJA

Khieu Samphans kommunistiska regim i Kambodja har nu dödat mer än en miljon kambodjaner. Man uppskattar att 17% av landets befolkning avrättats eller dödades sedan det kommunistiska maktövertagandet. Med justering för folkmängden är antalet offer i Kambodja dubbelt så stort som antalet offer för Hitlers jude-utrotning under andra världskriget. Vare sig FN eller Karin Söder (för att inte tala om Olof Palme) har dock så vitt bekant yttrat ett ord av kritik.

SOLZJENITSYN FÖRTALAS

En ny metod att förtala den ryske författaren Alexander Solzjenitsyn har avslöjats av denne själv i en artikel i Neue Zürcher Zeitung. I tidskrifter som "Deutsche National-Zeitung" och "Cultura di Destra" har intervjuer med Solzjenitsyn publicerats, trots att han själv aldrig gett några intervjuer till dessa två tidskrifter, som anses vara mer eller mindre fascistiska. I Le Monde har en grovt missvisande kommuniké, som sades härtamma från Solzjenitsyn publicerats. Följden av denna publicitet har blivit att Solzjenitsyn anklagats för samarbete med nyfascister. Det finns en mycket nära till hands liggande källa för de uppdiktade artiklarna och intervjuerna menar Solzjenitsyn i sitt inlägg i Neue Zürcher Zeitung.

ENVER HOXHA ILLA UTE

I Albanien kommunistparti råder för närvarande svåra inre motsättningar. Den falang som vill styra in på konfrontationskurs med Kina (efter utrensningen av de "fyra gäng") har majoritet i politbyrån. Partichefen Enver Hoxha är motståndare till denna politik. Han har inte setts i offentligheten under två månader, och det hävdas att han skulle befinna sig under husarrest.

(Intern Informationen, Interlaken)

SOVJET UNDER BEKVÄMLIGHETSFLAGG

Lloyd's Register i London, meddelar att Sovjet och Kina är bland de länder som flitigast utnyttjar panamansk bekvämlighetsflagg. Sovjet har cirka 100 fartyg registrerade i Panama. Kommunist-Kina hade till helt nyligen 80 fartyg registrerade i Somalia, men man har överfört alla dessa till Panama, p g r a försämrade politiska relationer med Somalia. Anledningen till bekvämlighetsflaggen är dels att man vill komma ifrån vissa säkerhetsbestämmelser, dels att man vill betala låga löner. (Zeit Bild, Bern)

SVART PANTER TALAR UT

Förre ledaren för det militanta Svarta Panther-partiet i USA har talat ut i New York Times Magazine. Eldridge Cleaver har fullständigt tänkt om. Han uttalar sin tro på "de obegränsade möjligheterna i det amerikanska samhället". Han kräver ett starkare CIA, för att hålla Sovjet stängna. Han uttalar sitt starka gillande av den amerikanska krigsmakten, Kissingers politik i södra Afrika, Israel och t o m ex-president Nixon.

KINA OCH CHILE

Diktatorer tycks trivas bra ihop. Det gäller inte minst Kina och Chile. Efter militärkuppen 1973 har kommunist-Kina vidareutvecklat sina förbindelser med Chile. Det började med att Kina vägrade att ta emot politiska motståndare till den nya regimen på sin ambassad (så som skedde på en rad andra ambassader - bl a Sveriges). Handelsförbindelserna har vidareutvecklats, som vi tidigare rapporterat i Contra. Och Chile visar sin uppskattning genom att i samband med Mao Tse-tungs död hala flaggorna på officiella byggnader i Chile på halv stång.

(Aktuellt Argument, Oslo)

CONTRA

FÖR FRIHET - MOT SOCIALISM
oberoende borgerlig tidskrift
ISSN 0347-6472

Utgivning:

Contra utkommer med sex nummer per år. Nästa nummer utkommer i oktober.

Ansvarig utgivare:

Christer Arkefors

Adresser:

Box 6082, 102 92 STOCKHOLM 6
Box 2035, 403 11 GÖTEBORG 2
Box 426, 701 06 ÖREBRO 1

Prenumeration:

22 kronor per år.
Postgiro 85 95 89 - 4.
Bankgiro 261-2638.

Redaktion:

Christer Arkefors, Géza Málnár, Carl G. Holm, Sven Enberg och Oskar Bengtsson.

Korrespondenter:

Malmö: Nils-Eric Brodin, Washington: Allan C. Brownfeld, London: Harry Jones, Rom: Sven-Erik Lindström, Toronto: Vincent H. Miller.

Presslagd 1977-08-08